

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutus

Räsänen Tomi
Simonen Jussi

YKSITYISMETSÄNOMISTAJIEN SUHTAUTUMINEN METSÄVAKUUTTAMISEEN ETELÄ-SAVOSSA

Opinnäytetyö
Toukokuu 2020

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2020
Metsätalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 013 260 600

Tekijät
Räsänen Tomi, Simonen Jussi

Nimeke
Yksityismetsänomistajien suhtautuminen metsävakuuttamiseen Etelä-Savossa

Toimeksiantaja
Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo, LähiTapiola Savo-Karjala

Tiivistelmä

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin, mitkä tekijät vaikuttavat metsänomistajien metsäomaisuuden vakuuttamiseen. Työssä tutkittiin vertailemalla, onko metsänomistajien asuinseudulla, metsäomaisuuden määrällä, sukupuolella ja ikäjakaumalla vaikutusta metsäomaisuuden vakuutusasteisiin ja mielipiteisiin. Samalla selvitettiin, mitkä asiat toimivat vakuutuksen ottamisen esteinä. Tutkimuksella haluttiin tuottaa tietoa metsänomistajien segmentointiin vakuutuskysymyksissä.

Tutkimus toteutettiin määrällisenä kokonaistutkimuksena sähköisen kyselylomakkeen avulla. Kysely suunnattiin Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon asiakkaille. Kysely toteutettiin huhtikuussa 2020, ja vastauksia kyselyyn kertyi 213 metsänomistajalta.

Tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella 71 % vastanneista metsänomistajista oli vakuuttanut metsäomaisuuttaan. Metsänomistaja ryhmien vertailulla ei löytynyt huomattavia eroavuuksia vakuuttamisen ja mielipiteiden välillä. Yleinen kiinnostus metsävakuuttamista kohtaan on ollut viimeisen 10 vuoden aikana kasvusuunnassa. Suurimpina esteinä vakuuttamiselle koetaan liian pieni metsäomaisuus, metsän vakuuttamisen tarpeettomuus, korvausmäärien pienuus sekä vakuutusten liian korkea hintataso.

Kieli
suomi

Sivuja 40
Liitteet 2
Liitesivumäärä 5

Asiasanat
metsätalous, metsävakuutus, metsätuhot, metsänomistajat, Etelä-Savo

THESIS
May 2020
Degree Programme in Forestry

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 013 260 600

Authors
Räsänen Tomi, Simonen Jussi

Title
Forest Owners' Attitudes Towards Forest Insurance in Southern Savonia

Commissioned by
Karelia UAS

Abstract

In this thesis it was studied which factors affect the insurance of forest owners' forest property. The study examined if the forest owners' residential area, the amount of forest assets, gender and age distribution affect the insurance rates and opinions of forest assets. At the same time, it was clarified which things act as barriers in taking out insurance. The aim of the study was to provide information on the segmentation of forest owners in insurance issues.

The study was conducted as a quantitative overall study using an electronic questionnaire. The survey was aimed at the customers of the Forestry Management Association of Southern Savonia. The survey was conducted in April 2020, and responses to the survey were collected from 213 forest owners.

Based on the results of the survey, 71 % of the responding forest owners had insured their forest assets. Comparisons of forest owner groups did not reveal significant differences between insurance and opinions. There has been a growing interest in forest insurance over the last 10 years. The biggest obstacles to insurance are too small forest assets, experience of redundancy of forest insurance, low compensation amounts and too high price level for insurance.

Language
Finnish

Pages 40
Appendices 2
Pages of Appendices 5

Keywords
forestry, forest insurance, forest damages, forest owners, Southern Savonia

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Yksityismetsänomistajuus ja omistusrakenne Suomessa	7
2.1	Metsäomaisuus.....	8
2.2	Metsätalous Etelä-Savossa	8
2.3	Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo.....	9
3	Metsätuhot.....	10
3.1	Myrskyt	11
3.2	Metsäpalot	12
3.3	Lumituhot.....	12
3.4	Tulvat.....	13
3.5	Sienitaudit.....	13
3.6	Hyönteistuhot.....	14
3.7	Eläintuhot.....	15
4	Metsävakuuttaminen.....	16
4.1	Korvattavat metsätuhot.....	16
4.2	Metsävakuutuksen ulkopuolelle jäävät tuhot.....	17
4.3	Metsävakuuttamisen markkina-asema Suomessa.....	17
4.4	Metsävakuuttamisen esteitä	18
5	Opinnäytetyön tavoite ja tehtävä.....	18
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.....	19
7	Tulokset	20
7.1	Sukupuoli- ja ikäjakauma	21
7.2	Asuinseutu ja ammattiasema.....	21
7.3	Metsänomaisuuden määrä ja hankintatapa	23
7.4	Metsän merkitystaso	23
7.5	Metsävakuuttamisen taso ja vakuuttamisen esteet.....	24
7.6	Suhtautuminen vakuuttamiseen.....	25
7.7	Metsänomistajien metsätuhoriskien näkymät	26
7.8	Asuinseudun vaikutus vakuutusasteeseen	27
7.9	Sukupuolen vaikutus vakuutusasteeseen	28
7.10	Ikäjakauman vaikutus vakuutusasteeseen	28
7.11	Metsäomaisuuden määrän vaikutus vakuutusasteeseen	29
7.12	Ammattiaseman vaikutus vakuutusasteeseen	30
7.13	Vakuutusten esilletuonti metsänomistajille	30
7.14	Mielipidekysymykset	31
8	Tulosten tarkastelu.....	33
8.1	Taustakysymykset	33
8.2	Tulosten johtopäätökset.....	34
9	Pohdinta.....	36
9.1	Luotettavuus ja eettisyys	36
9.2	Jatkotutkimus ja kehitysideat	38
	Lähteet.....	39

Liitteet

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Kyselylomake

1 Johdanto

Yksityiset metsänomistajat hallitsevat yli 45 miljardin arvosta metsäomaisuutta, josta kannattaa huolehtia. Suurimman osan metsien arvoa alentavista tuhoista aiheuttaa sääilmiöt. Luonnonvarakeskuksen tutkimusten mukaan myrskyt, metsäpalot ja sienituhot tulevat yleistymään tulevaisuudessa. Luonnonvoimille emme voi mitään, mutta niiden aiheuttamien taloudellisten vahinkojen riskiin voimme. (Lähitapiola 2020.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yksityisten metsänomistajien suhtautumista metsiensä vakuuttamiseen Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon toimialueella. Tutkimuksella haluttiin selvittää, millainen tietämys metsänomistajilla on metsävakuutuksista ja minkälaiset seikat vaikuttavat vakuuttamishalukkuuteen ja vakuutusasteeseen. Vastaavaa tutkimusta ei ole tehty aiemmin Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon alueella. Tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena.

Opinnäytetyössä käsitellään metsävakuuttamista, yleisimpiä metsätuhoja, joilla on vaikutusta metsävakuutuksiin sekä metsänomistajuutta ja Metsänhoitoyhdistyksen toimintaa.

Toimeksiantajana opinnäytetyölle toimi Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo, jonka jäsenet olivat työn kohderyhmänä. Toisena kumppanina työssä oli mukana Lähi-Tapiola Savo-Karjala, joka toimi tukena kyselypohjan rakentamisessa. Toimeksiantajatahot voivat hyödyntää saatuja tuloksia vakuutusten tarjoamisen ja markkinoinnin kehittämiseen sekä asiakashankintaan.

2 Yksityismetsänomistajuus ja omistusrakenne Suomessa

”Yksityismetsätalous vaikuttaa välittömästi ja välillisesti koko metsäsektoriin ja yhteiskuntaan. Siksi yksityismetsien omistusrakenteen muutosten seuraaminen, analysointi ja ennustaminen on tärkeää.” (Ripatti 1996, 434.)

Pääosan Suomen metsävarannoista omistavat yksityiset ihmiset. Metsämaasta noin 60 % on yksityisten metsänomistajien hallussa. Suomessa yksityismetsät sijaitsevat valtaosin maan eteläpuoliskolla, suotuisten kasvuolosuhteiden vuoksi. (Hänninen, Karppinen & Leppänen 2011, 5.) Valtion osuus metsävaroista on noin neljännes. Loput metsävaroista jakautuu metsäyhtiöiden, seurakuntien, säätiöiden, yhteismetsien ja kuntien kesken. (Luonnonvarakeskus 2016.)

Yksityismetsänomistajia on Suomessa yli 600 000 ja tämä on huomattavasti enemmän kuin yksityisten metsätilojen lukumäärä, joka on noin 350 000. Osa metsätiloista on yhteisomistuksessa puolison kanssa tai kuolinpesissä ja yhtymissä. (Luonnonvarakeskus 2016.)

Metsänomistajien keski-ikä on noussut yli 60-vuotiaisiin 2000-luvun aikana. Kehityksen ennakoidaan jatkuvan lähitulevaisuudessa samankaltaisena. (Luke 2016.) Ikääntyneiden metsänomistajien osuuden kasvulla on havaittu olevan vaikutusta puuntarjontaan. Verrattuna nuoriin metsänomistajiin, iäkkäät metsänomistajat myyvät vähemmän puuta hehtaaria ja vuotta kohden. Myös metsänhoitolliset toimenpiteet jäävät ikääntymisen myötä vähemmälle. (Hänninen, Karppinen & Leppänen 2011, 5.)

Keskimääräisen perhemetsätilan koko on 30,1 hehtaaria. Tilojen suuruudessa on tapahtumassa rakennemuutosta. Tilakokojen suuntaukset ovat jakautumassa nykyään suuriin, yli 100 hehtaarin kokonaisuuksiin sekä alle 10 hehtaarin pieniin metsätiloihin. Vaikuttimena pienempien tilojen syntymiseen toimii perinnönjaot, kun taas tilakaupoissa suurempien tilakokonaisuuksien markkinat ovat kasvussa. (Luonnonvarakeskus 2016.)

2.1 Metsäomaisuus

Metsänomistajan omistuksessa on luonnonvaroja eli maaperää ja kasvavaa puustoa. Metsäkiinteistön arvo koostuu ensisijaisesti puustosta. Maapohjan arvo on yleensä vähäisempi, ja sen arvo pysyy lähes vakiona. (Rantala 2018, 9.) Metsävarallisuus on monelle yksityismetsänomistajalle merkittävä tulonlähde sekä tärkeä jatkuvaa huolenpitoa vaativa omaisuuslaji. Kotitalouksien kyky sekä tavat hoitaa raha-asioitaan ovat kytköksissä siihen, mitä metsäomaisuudella tehdään ja mitkä ovat metsän tuotto-odotukset. (Linna 2012, 7.)

Lähtökohtana metsän omistukseen ja hoitoon on normaalisti metsästä saatava taloudellinen hyöty. Usein muutkin kuin taloudelliset tavoitteet ovat metsänomistajille tärkeitä, kuten metsien tunne- ja perinnearvot. Metsäomaisuus siirtyy Suomessa valtaosin perheen sisäisesti. Yksityismetsänomistajista 85 % on joko perinyt metsänsä tai ostanut sen sukulaiseltaan. Loput 15 % metsänomistajista on hankkinut tilansa ostamalla sen vapailta markkinoilta. (Rantala 2018, 8.)

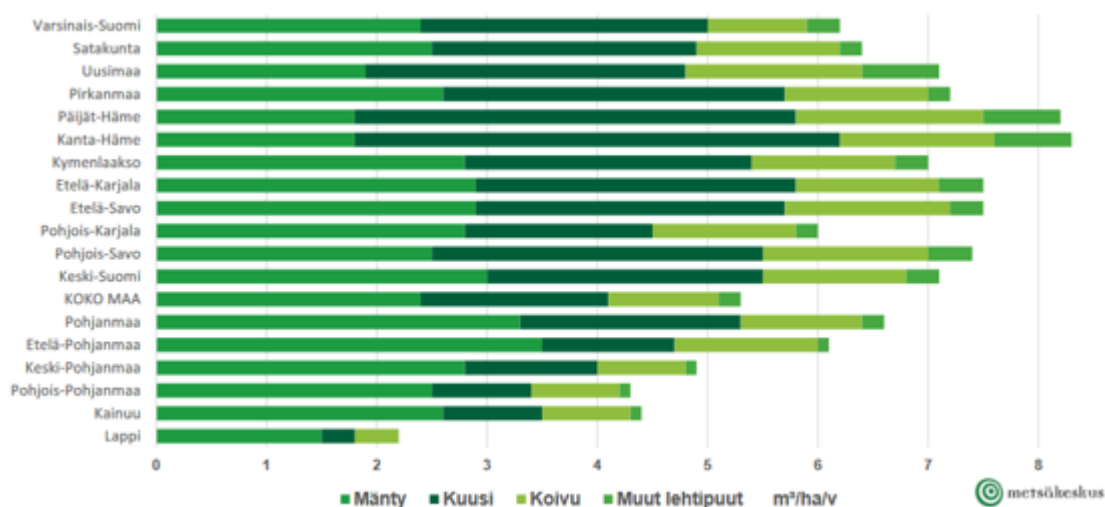
2.2 Metsätalous Etelä-Savossa

Etelä-Savon maakunnassa puuston kokonaistilavuus vuonna 2018 oli 184 milj. m³, ja puuntuotannon osuus metsämaasta on 97 %. Puuston poistuma oli 9,76 milj. m³. Tämä ylitti puuston kasvun, joka oli 9,03 milj. m³. Suureen poistuman osuuteen tarkasteltavalta vuodelta on huomioitava vahva puun kysyntä, joka poikkeaa verrannollisesti muilta vuosilta. Poistuma on pysynyt kasvua pienempänä 1970-luvulta saakka. (Etelä-Savo ennakoi 2019.) Etelä-Savon puuston kokonaistilavuus vastaa 7,6 % maan kokonaispuuvarastosta. Puuston kasvun osuus on 8,4 % ja kokonaispoistuman 10,2 % koko Suomesta. (Vainikka 2016, 6.)

Etelä-Savossa yksityismetsänomistajien metsätilojen keskimääräinen koko on 36,1 ha eli maan keskiarvoa suurempi. Yli 50 hehtaarin tiloja on 20,4 % tilojen kokonaismäärästä ja niiden pinta-ala kattaa 60,7 % metsämaasta. Yhteismetsiä yksityismetsistä on Etelä-Savossa vain 0,6 %. (Vainikka 2016, 7.)

Kehitysluokat puustossa Etelä-Savon alueella on painottunut nuoriin ja varttuneisiin kasvatusmetsiin. Ensisijaisia metsänhoidollisia rästitoimenpiteitä ovat ensiharvennus ja taimikonhoitotyöt, joiden tarpeet alueella on kasvusuunnassa. Vertaamalla puuston keskikasvua maakunnittain (kuvio 1) on Etelä-Savon keskikasvu kolmanneksi suurinta. Taulukosta voidaan havaita, että kuusen ja männyn keskikasvun suhde on Etelä-Savossa melko tasainen. Koko maan keskikasvuun verrattuna kuusen kasvua tapahtuu huomattavasti enemmän. (Heikkilä 2019.) Suurempaa kuusen osuutta Etelä-Savossa edellyttävät kasvupaikkatekijät, jotka ovat kuuselle suotuisat. Tuoreita kankaita, vastaavan kasvupaikkatyyppin turvekankaita sekä sitä viljavampia metsämaita on Etelä-Savossa 81 %. (Etelä-Savo ennakoi 2019.)

Kuvio 1. Puuston keskikasvu (m³/ha/v) maakunnittain. (Heikkilä 2019.)

2.3 Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo

Metsänhoitoyhdistys on jäsenistä koostuva metsänomistajien yhteisö. Suomessa on asetettu laki metsänhoitoyhdistyksistä (1090/2013). Lain tarkoitusperänä on valvoa yhdistyksen jäsenten etua, edistää heidän harjoittaman metsätalouden kannattavuutta, sekä avustaa sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti metsien käyttöä ja hoitoa. Metsänhoitoyhdistykseen voi liittyä metsänomistajaksi määritelty henkilö, jolla on omistuksessa metsätalouden harjoittamiseen käytettävissä

olevaa maata. Metsänomistajaksi voidaan katsoa luonnollinen henkilö, sekä tuloverolaissa tarkoitettu yhtymä, yhteisö tai yhteisetus. Puolisoiden omistaman yhteisen metsän osalta määritellään metsänomistajaksi puolisot yhdessä. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 1090/2013.)

Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon toimialue kattaa lähes koko Etelä-Savon maakunnan. Alueen jäseniä palvelee 15 toimipistettä. Yksityismetsän pinta-alaa on 515 000 hehtaaria. Jäseniä alueen metsänhoitoyhdistyksellä on 9 500 henkilöä. (Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo 2020.)

3 Metsätuhot

Metsätuho on kyseessä silloin, kun jokin tuholainen tai tauti heikentää metsän tuottoa huonolaatuisena puutavarana, maisemaa tuhoavana tai menetettynä tulona metsänomistajalle. Metsätuhot heikentävät oleellisesti metsän kasvua ja tuhot, kuten hirvieläinten aiheuttamat tuhot ja lahotaudit heikentävät myös metsän arvoa ja laatua. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 13.) Metsätuhojen ehkäisemiseksi on myös käytössä laki metsätuhojen torjunnasta. Vuonna 2014 voimaan tullut laki muun muassa velvoittaa kuljettamaan syksyn - kevään välisenä aikana hakatun puutavaran pois tiettyjen aikamääreiden puitteissa. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 46–47.)

Vuosittainen metsätuhojen aiheuttama tappio rahassa mitattuna pyörii noin 50–200 miljoonan euron välissä. Tätä seikkaa tärkeämpi asia on kuitenkin se, kuinka tuhoja voidaan torjua ja ylipäättään niiden syntyä ehkäistä. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 13.)

Ilmastonmuutoksen myötä riski uusien tuhohyönteisten leviämisestä ja hyönteistuhojen yleistymisestä kasvaa. Ilmaston lämpötilan nousu vaikuttaa myös sienituhojen lisääntymiseen, juurikääpä näistä merkittävimpana tuhoniheuttajana. Talvien leutoneminen voi aiheuttaa lisääntymistä myrskytuhojen määrässä, koska routaa ei välttämättä ole pidättelemässä puiden juuria maassa kovalla tuulella. Erilaisia metsätuhoja aiheuttavien ilmiöiden yhteisvaikutukset voivat tulla

myös lisääntymään tulevaisuudessa ilmastonmuutoksesta johtuen. (Luonnonvarakeskus 2020.)

Taloudellisesti merkittävin tuholainen metsissämme on kuusenjuurikäpää, joka lahottaa kuusipuutavaraa vuosittain noin 30 miljoonan euron edestä, jonka lisäksi juurikäävän torjunnasta koituu noin 10 miljoonan euron kustannukset. Merkittävimpiä yksittäisiä tuhoja maassamme aiheuttavat myrskyt, joista kovimmat ukkosmyrskyt voivat kaataa kerralla miljoonia kuutioita puuta. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 21–22.)

Valtion metsien inventointi 12:n (VMI12) tuloksissa (taulukko 1.) voimme todeta, että pinta-alaltaan suurimmat metsätuhot vuosina 2009–2016 aiheutti lumi. Hirvituhot olivat pinta-alaltaan toiseksi suurimmat, jonka jälkeen eniten tuhoa aiheuttivat tuuli-/myrskytuhot. Myyrätuhot vaihtelevat vuosittain hyvin vahvasti johtuen kannan vaihteluista.

Taulukko 1. VMI12 laatua alentavat kuviokohtaiset tuhot puuntuotannon metsämaalla. (Luonnonvarakeskus 2017.)

	Laatua alentavat tuhot puuntuotannon metsämaalla, km ²							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lumi	1159,79	752,16	839,37	448,26	1687,63	1439,32	1668,89	1497,32
Myrsky	118,11	207,42	235,95	314,11	283,37	359,42	333,84	358,11
Vetisyys	50,58	53,74	63,95	48,79	56,89	62,21	61,26	58,47
Hirvi	705,89	610,79	521,47	450,21	451,21	539,47	514,74	647,84
Myyrä	61,11	25,26	24,53	5,63	48,79	44,89	71,84	71,42
Kirjanpainaja	4,95	1,58	6,68	9,89	6,74	10,58	16,16	14,05
Ytimennävertäjä	13,53	28	19,74	1,79	5,79	7,89	1,79	3,89
Mäntypistiäinen	113,89	279,79	109,68	8,68	16,68	2,42	2,11	-
Tukkimiehentäi	7,47	1,58	4	10,16	2,21	4,42	2,84	3,79
Juurikäpää	126,63	95,26	30,68	38	30,26	32,89	29,47	26,47
Männynversoruoste	45,58	69,37	60,32	86,21	43,58	48	38,47	20,74
Versosurma	147,58	212,47	128	107,58	94,53	88	39,32	52,21

3.1 Myrskyt

Suomessa kovimmat myrskyt painottuvat yleensä syksyyn ja alkutalveen. Kuusi on Etelä-Suomessa herkempi myrskytuhoille kuin mänty ja Pohjois-Suomessa taas mänty herkempi kuin kuusi johtuen latvuksen ja juuriston rakenteellisista

eroista. Hakkuuaukkojen reunalla sijaitsevat puut ovat herkimpiä kaatumaan kovalla tuulella. Tätä voidaan kuitenkin ehkäistä suorittamalla hakkuita itä-länsi ilmansuunnan mukaisesti. Jos myrskytuhopuita kertyy yli 10 kuutiota hehtaarilla, ne kannattaa korjata nopeasti metsästä pois ennen kuin tuhohyönteiset leviävät eläviin puihin. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 183–184.)

3.2 Metsäpalot

Menneinä vuosina Suomessa on tapahtunut vähäinen määrä metsäpaloja verrattuna naapurimaihin. Suomessa lentokoneilla tapahtuva valvonta ja runsas metsätieverkosto ovat avainasemassa metsäpalojen torjunnassa. Useimmiten metsäpalo syttyy kuivaan kesäaikaan metsäkoneen telan aiheuttamasta kipinästä, joten kuljettajien nopea toimiminen tällaisessa tilanteessa on tärkeää. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 185.)

3.3 Lumituhot

Lumituhoja esiintyy vuosittain laajalti ympäri Suomea, mutta yleisimmin korkeammilla noin 250 metriä merenpinnan yläpuolella olevilla seuduilla. Lumen aiheuttamia tuhoja tapahtuu, kun painava ja märkä lumi sekä alijäähtynyt vesi taivuttaa ja pahimmillaan katkoo rungot ja latvukset. Paras metsänhoidollinen toimenpide ehkäistä lumituhoja on suorittaa taimikonhoidot ja metsikön harvennukset oikea aikaan, jotta puusto kasvaa riittävän väljästi ja järeytyy tasaisesti. Ilmaston lämpenemisestä johtuen lumituhot tulevat luultavasti vähenemään pitkällä aikavälillä, mutta suuret lumikuormat ja roudattomuus muodostuvat ongelmaksi tulevaisuudessa. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 60.)

Lumituhoja koskee myös metsätuholaki, joka velvoittaa korjaamaan lumen katkomat puut metsästä viimeistään ennen kaarnakuoriaisten aikuistumisvaihetta. Kuusimetsässä lakiraja ylittyy, jos puita on yli 10 kuutiota hehtaarilla ja mäntymetsässä yli 20 kuutiota hehtaarilla. (Luonnonvarakeskus 2020.)

3.4 Tulvat

Tulvatuhot johtuvat useimmiten majavien tekemistä padoista, jolloin vedenpinnan nousu voi tappaa puut muutaman päivän kuluessa. Taimien vääränlainen istuttaminen esimerkiksi mättään pohjalle voi myös aiheuttaa taimen tukehtumisen rankkojen sateiden aikaan. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 191.)

3.5 Sienitaudit

Yleisimmät havupuissa esiintyvät sienitaudit ovat **juurikäävän** aiheuttamat männyn tyvitervastauti ja kuusen tyvilaho. Yhtenä keinona juurikäävän torjunnassa on ajoittaa havupuuhakkuut talvikaudelle, mutta tämä on harvemmin mahdollista. Tästä johtuen kesäaikana havupuiden hakkuun yhteydessä kannot käsitellään urea- tai harmaaorvakkaliuoksella. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 52–54.) Kuusen tyvilaho nimensä mukaisesti lahottaa kuusen runkoa sisältä päin, joten se yleensä havaitaan vasta hakkuun yhteydessä. Kuusitukkien saannosta noin 5–10 % osuudessa on yleensä lahoa. Sekapuustolla on havaittu olevan tyvilahon etenemistä juuristossa hidastava vaikutus. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 59–62.) Männyllä juurikääpä tartunta aiheuttaa tuhoja yleensä ryhmittäin lahottamalla puiden juuristot, jolloin puita yleensä kaatuu myrskytuulella. Itä-Suomessa männyn tyvitervastautia esiintyy ainoastaan Polvijärven korkeudelle saakka. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 89.)

Muita, varsinkin nuoria männiköitä vaivaavia sienitauteja ovat **versosurma, männynversoruoste ja männyntalvihome** (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 54–55). Versosurma ilmenee usein heti alkukesästä, jolloin männyn neulaset muuttuvat ruskeiksi ja irtoavat pois. Versosurmaa voidaan torjua kemiallisesti ainoastaan taimitarhoilla. Metsissä sitä voidaan ainoastaan ennaltaehkäistä metsänhoidollisin toimenpitein, kuten käyttämällä paikallista alkuperää olevia taimia tai siemeniä uudistusaloilla. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 99–101.) Männynversoruoste aiheuttaa tartunnan saaneille taimille monihaaraisuutta tappamalla latvakasvamia ja tautia esiintyy koko maan alueella. Tauti hidastaa myöskin taimien pituuskasvua antaen samalla lehtipuustolle tuntuvaa etua kasvupaikalla. Voidaan ehkäistä raivaamalla haavat taimikon seasta pois, koska haapa toimii

versoruosteen levittäjänä. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 54–55.) Männyntalvihome tuhoaa taimia talvisaikaan levittämällä harmaata, seittimäistä sienirihmastoja lumen alla. Tartuntaa voidaan ehkäistä metsänhoidollisin toimenpitein ajoittamalla esimerkiksi siemenpuuhakkuut keväälle. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 102–103.)

3.6 Hyönteistuhot

Tukkimiehentäi on havupuiden ja varsinkin pienten taimien pahin tuholainen. Tukkimiehentäit syövät männyn- ja kuusentaimien kuorta, jolloin suuri populaatio voi tappaa jopa kokonaisia taimikoita. Taimitarhoilla havupuiden taimet käsitellään torjunta-aineella ja suorittamalla maanmuokkaus kivennäismaata reilusti paljastavalla mätästyksellä ehkäistään tukkimiehentäin aiheuttamia tuhoja.

Ytimennävertäjät ovat pääasiassa männiköissä viihtyviä ja niitä tuhoavia kaarnakuoriaisia. Nävertäjät lisääntyvät etenkin talvella kaadetussa puutavarassa. Heinäkuun aikana ytimennävertäjät siirtyvät puutavarapinoista mäntyjen latvoihin ja alkavat syödä tuoreita vuosikasvaimia aiheuttaen puustolle tuhoja. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 58.) Ytimennävertäjät levittävät myös sinistäjäsiementä, joka aiheuttaa sahatavaraan laatuviikoja (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 95).

Kirjanpainaja on varttuneita kuusikoita eniten tuhoava kaarnakuoriainen. Myrsky- ja tuulituhoalueet ovat kirjanpainajalle otollisia leviämisalueita. Ilmaston lämpeneminen lisää kirjanpainajien tuhoriskiä, koska lämpimän kesän aikana ne voivat tuottaa jopa kaksi sukupolvea.

Mäntypistiäinen ja **mäntymittari** ovat tuhohyönteisiä, jotka käyttävät ravinnokseen männyn neulasia. Näiden aiheuttamista tuhoista kärsineiden männiköiden harvennuksia suositellaan tehtäväksi vasta, kun tuhovaihe on ohi. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 58.)

3.7 Eläintuhot

Selkärankaisista nisäkkäistä metsätaloudelle suurimmat tuhot aiheuttaa **hirvi**. Samalla se on myös tärkein riistaeläimemme ja juuri metsästyksellä kanta pyritään pitämään kurissa. Pahimmat tuhot hirvi aiheuttaa muutaman metrin mittaisissa männyn- ja koivuntaimikoissa syömällä puiden latvakasvaimia. (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 56.) Hirvituhoja voidaan ehkäistä metsänhoidollisilla toimenpiteillä. Taimikon harvennus on suositeltavaa tehdä vasta kun taimikko on saavuttanut noin 5 metrin pituuden. Männyn kylvötaimikoilla on myös paremmat mahdollisuudet selvitä hirvituhoilta tiiviimmän kasvatustiheyden ansiosta. (Uotila, Kasanen & Heliövaara 2015, 161–162.) Valtakunnan metsien inventoinnissa (VMI11) todettiin, että vuosina 2009–2013 hirvieläinten aiheuttamia tuhoja oli männyntaimikoissa yhteensä 310 000 hehtaarin alalla, joka tarkoittaa 16 prosenttia taimikoista. (Luonnonvarakeskus 2020.)

Merkittävä tuhoeläin on myös **myyrä**, joka kannanvaihtelun johdosta voi aiheuttaa jopa hirvieläimiä suurempia tuhoja taimikoissa. Etelä-Suomessa pahimmat myyrätuhot tapahtuivat talvella 2008–2009, jolloin ne tuhosivat noin 20 000 hehtaaria taimikkoa ja taloudelliset vahingot olivat yli 20 miljoonaa euroa. (Luonnonvarakeskus 2020) Suurimpia riskikohteita ovat vanhoille pelloille perustetut taimikot, joissa heinäntorjunnalla ja taimisuojen käytöllä voidaan ehkäistä myyrätuhoja (Hyvät metsänhoidon suositukset 2014, 58).

Pohjois-Suomessa hirven kanssa samankaltaisia tuhoja aiheuttaa **poro**. Ne vahingoittavat kesäisin lehtipuiden taimia käyttämällä niitä ravintonaan ja talvella ruoaksi kelpaavat myös männyntaimet. Porot aiheuttavat myös isompien puiden runkoihin vaurioita hankaamalla sarviaan niihin. Tämä voi johtaa puiden sairastumiseen erilaisiin sienitauteihin. (Luonnonvarakeskus 2013.)

4 Metsävakuuttaminen

Metsänomistajalla on usein kiinni metsätilassaan merkittävä omaisuus. Taloudellisten riskien lieventämiseen on vaihtoehtona vakuuttaa metsäomaisuuttaan erilaisten metsätuhojen varalta. Metsävakuutus on metsänomistajalle verovähennyskelpoinen meno. (Linna 2012, 158–160.)

Metsävakuutus on täysarvovakuutus, tarkoittaen ettei metsän arvoa määritellä vakuutusta otettaessa, vaan mahdollisen vahingon sattuessa (Salo 2016, 7). Vakuutuksen hinnan määrittää metsätilan sijainti, pinta-ala, vakuutuksen turvataso sekä omavastuun osuus (Linna 2012, 158–160).

Vakuutusyhtiöiden tarjontaan kuuluu monenlaisia eri metsävakuutustuotteita, joiden korvausehdoissa ja maksuperusteissa on eroavuuksia. Metsävakuutuksien korvausperiaate perustuu puuston hakkuuarvon alenemiseen metsään iskeneen tuhon seurauksesta. Korvausta voi saada myös metsän menetetystä odotusarvosta, tuhon lisäämistä korjuukustannuksista tai puutavaralajin siirtymisestä tukkipuusta kuitupuuksi. (Linna 2012, 158–160.)

4.1 Korvattavat metsätuhot

Metsävakuutuksen laajuus määräytyy valitun turvatason mukaisesti. Vakuutuksen kohteena voi toimia puusto, taimikko, puutavara, metsäpuiden taimet tai bioenergiaksi tarkoitettu hakkuutähde. Korvattavia metsätuhokohteita ovat tyypillisesti metsäpalot, myrsky- ja lumituhot, sienituhot, eläintuhot, hyönteistuhot, vahingonteot ja varkaudet. Metsävakuutustarjontaan kuuluu myös vastuuvakuutus henkilö- ja esinevahingoille metsätöissä aiheutuneille tapaturmille sekä oikeusturvavakuutus, mikäli metsäasioissa tulee vastaan tilanne lakimiesavun käyttämiseen riita-, rikos-, tai hakemusasioissa. (LähiTapiola 2019, 3–5.)

Metsävahingon sattuessa vakuutusyhtiöt käyttävät tavallisesti metsäasiantuntijaa arvioimaan metsässä tapahtunutta rahallista tappiota. Arvion perusteella muodostetaan metsänomistajalle korvattava summa. (Salo 2016, 7.)

4.2 Metsävakuutuksen ulkopuolelle jäävät tuhot

Metsävakuutus ei kata kaikkia metsässä tapahtuvista tuhoista. Tyypillisimmät korvauksen ulkopuolelle jäävät tuhot ovat Etelä-Suomessa hirvien aiheuttamat tappiot taimikoille sekä maannousemasienten aiheuttamat kuusien ja mäntyjen lahotuhot. Hirvien aiheuttamista taimikoiden tuhoista metsänomistaja voi hakea korvattavuutta Suomen metsäkeskukselta. (Linna 2012, 160.) Vahingot, jotka ovat alkaneet ennen vakuutuksen voimaantuloa lukeutuvat pois vakuutuksen piiristä. Samoin roudan, hallan, kuivuuden ja ravinnepuutosten aiheuttamat vahingot eivät lukeudu vakuutusyhtiöiden korvattaviin tuhoihin. (LähiTapiola 2019, 6.) Metsänomistajan tulee huomioida, etteivät vakuutukset yleensä kata yksittäisten runkojen metsätuhoja. Useammalla vakuutusyhtiöllä korvaukset alkavat yli 15 m³ tuhoutuneesta puumäärästä tai yli 0,5 ha laajuudesta tuhoalueesta. (Salo 2016, 7.)

4.3 Metsävakuuttamisen markkina-asema Suomessa

Metsävakuutus luokitellaan vakuutusmarkkinoilla vapaaehtoisein vahinkovakuutuksiin. Finanssialan keskusliiton tekemän vakuutustutkimuksen mukaan omaisuuden vapaaehtoinen vakuuttaminen on Suomessa melko heikolla tasolla verraten muuhun Eurooppaan. ”Esimerkiksi maan suurten metsäalojen vakuuttamisessa on vakavia puutteita. Ongelma on korostunut myrskytuhojen lisääntyessä.” (Finanssialan keskusliitto 2009, 13.)

Vuonna 2018 Suomen yksityismetsistä noin 50 % oli vakuutettu jonkinasteisen turvatason kattavalla metsävakuutuksella. Vuonna 2011 metsistä oli vakuutettu 42 % joten vakuutettujen metsien määrä on ollut kasvusuunnassa. Laajoilla myrskytuhovuosilla on ollut lisäävää vaikutusta vakuutusten ottajien määrään. Myrsky toimii usein samalla tehokkaana metsävakuutuksien markkinointikeinona. Myös metsänomistajien tietoisuus metsätuhojen riskeistä on kasvanut. Kasvaneet metsätuhojen korvausmäärät ovat lisänneet metsävakuutuksien hinnan kehitystä ylöspäin vakuutusyhtiöissä 2010-luvun aikana. (Metsälehti 2018.)

4.4 Metsävakuuttamisen esteitä

Vakuutusyhtiöille haasteellisena asiakasryhmänä toimivat kaupungeissa asuvat uusmetsänomistajat, joiden määrä on ollut kasvusuunnassa. Vaikeutta metsävakuutuksen myyntiin luovat metsätilan etäinen sijainti omistajiin ja taloudellinen riippumattomuus metsätuloista. (Koskenniemi 2003, 186–187.)

Finanssialan keskusliiton vuonna 2018 julkaisema vakuutustutkimus osoittaa suomalaisten olevan skeptisiä vakuutusyhtiöiden korvaushalukkuuteen. Tutkimuksen mukaan noin 72 % vastanneista on sitä mieltä, että vakuutusyhtiöt pyrkivät vapautumaan korvausten maksusta vetoamalla vakuutusehtoihin. Myös vakuutusten ominaisuuksien sekä vakuutusmaksujen vertailua pidetään vaikeana. Vastanneet kokivat kartoittaneen vakuutusturvansa ja riskinsä hyvin, mutta eivät tarkkaan tiedä mitä heidän vakuutuksensa kattavat. (Finanssialan keskusliitto 2018.)

Tutkimuksen kysymyksissä käsiteltiin vakuutuksia yleisellä tasolla, syventymättä yksittäiseen vakuutuslajiin. Metsävakuutuksen hankkimisen esteinä voi siis toimia epätietoisuus vakuutuksien tarkasta sisällöstä ja korvausedellytyksistä sekä luottamuspuola vakuutusyhtiöitä kohtaan.

5 Opinnäytetyön tavoite ja tehtävä

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kyselytutkimuksen (liite 2) avulla tietoa metsänomistajien suhtautumisesta ja halukkuudesta metsävakuuttamiseen toimeksiantajana toimivalle Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savolle ja toisena kumppanina toimivalle LähiTapiola Savo-Karjalalle.

Metsävakuutusten hankinta on ollut Suomessa kasvusuunnassa, mutta vielä alhaisemmalla tasolla verraten muuhun omaisuuden vakuuttamiseen. Työn tavoitteena oli kartoittaa asioita, jotka saattavat toimia vakuutuksen ottamisen esteenä tai motivaattorina ottaa metsävakuutus. Kyselyssä pyrittiin selvittämään, onko jo

metsänsä vakuuttaneilla tai vakuuttamatta jättäneillä metsänomistajilla tiettyjä yhtäläisyyksiä. Esimerkiksi vaikuttaako metsänomistajien ikärakenne, asuinseutu tai ammattiasema halukkuuteen vakuuttaa omaa metsäomaisuuttaan sekä onko tilojen kokoeroilla selkeitä vaikutteita.

Tehtävänä oli myös selvittää yleistä suhtautumista metsäomaisuuden vakuuttamiseen. Millainen tietotaso metsänomistajilla on metsävakuutuksista omasta mielestään? Kuinka he ovat kartoittaneet tuhoriskejä ja minkälainen on heidän näkemyksensä tuhojen kehittymisestä tulevaisuudessa?

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, koska kerättävä aineisto on laaja otoksen koon takia. Määrällisessä tutkimuksessa tutkimustieto kerätään numeroina ja laadullinen aineisto ryhmitellään numeerisessa muodossa, mutta tieto selitetään myös sanallisesti. Tutkittavalle asialle eli muuttujalle annetaan myös arvo, joka voi olla numero tai kirjain. (Vilkka 2007, 14–15.) Tutkittavat kysymykset muotoiltiin niin, että vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla lailla ja ne voidaan kysyä kaikilta samalla tavalla.

Määrällisen tutkimuksen on tarkoitus olla mahdollisimman objektiivinen eli puolueeton. Objektiivisuudesta voidaan erottaa kaksi osa-aluetta, jotka ovat tutkimustulokset tunnuslukuina ja havaintoina sekä tulosten tulkinta. Kyselytutkimuksen puolueettomuutta tukee myös se, että kun aineistoa kerätään sähköisenä kyselynä, niin henkilökohtaista kontaktia ei pääse syntymään tutkijan ja tutkittavan välillä. Kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaista on vastaajien suuri määrä ja suositellaan, että havaintoyksiköiden eli henkilöiden määrä on vähintään 100 kappaletta. (Vilkka 2007, 16–17.)

Kyselytutkimus lähetettiin satunnaisotannalla Metsänhoitoyhdistyksen uutiskirjeen kautta sähköisenä Webropol-kyselynä Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon

asiakkaille. Aineiston keräämistapana käytettiin kyselyä, jossa kysymysten muoto on standardoitu eli vakioitu (Vilkka 2007, 28).

Yksinkertaisella satunnaisotannalla tarkoitetaan, että jokaisella tilastoyksiköllä on yhtä suuri todennäköisyys tulla poimituksi otokseen. Satunnaisotannassa on etuna se, että otos on helppo kerätä, kun populaatio on tunnettu ja sen jäsenistä on saatavilla luettelo. Menetelmä on kuitenkin melko työläs johtuen otoksen laajuudesta, jotta saadaan aikaan tarpeeksi luotettava tulos. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2014, 28.)

Aineiston analysoinnissa käytettiin Excel-ohjelmistoa ja IBM SPSS -ohjelmistoa. Näiden avulla ristiintaulukoitiin saatuja tuloksia ja etsittiin tulosten välisiä riippuvuussuhteita. Tilastollisissa testeissä hylkäämisvirheiden todennäköisyyksien laskennassa tulkintaan käytettiin p-arvoa. P-arvolla osoitetaan väärän johtopäätöksen todennäköisyys eli jos saatu p-arvo on riittävän pieni ($0,05 = 5\%$) tuloksen voidaan olettaa olevan tilastollisesti merkitsevä. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2014, 43, 175–176.)

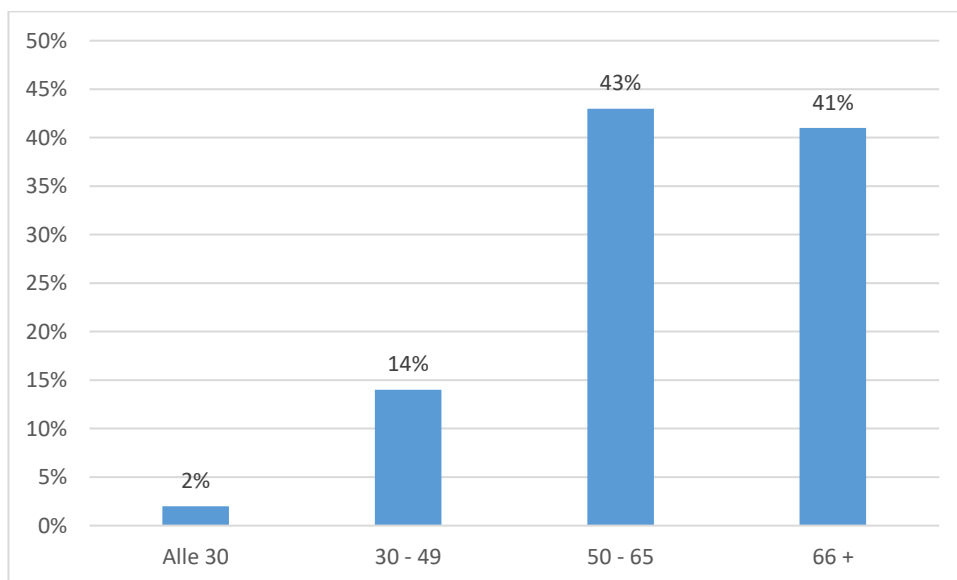
Kysely lähetettiin uutiskirjeen sisäisenä linkkinä 4 230 metsänomistajalle. Tavallisesti uutiskirjeen avanneita metsänomistajia on ollut 2200–2500 välillä. Kyselyn lähetykseen liitettiin metsänomistajille laadittu saatekirje (liite 1), jossa avataan kyselyn tarkoitusta.

7 Tulokset

Webropol-kysely lähetettiin Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon uutiskirjeen mukana. Kyselyyn vastanneita metsänomistajia oli 213. Uutiskirje lähetettiin sähköpostitse 4 230:lle metsänhoitoyhdistyksen asiakkaalle. Uutiskirje -linkin avanneita oli 2 245 henkilöä. Vastausprosentti laskettiin uutiskirjeen avanneiden henkilöiden mukaan. Vastausprosentiksi muodostui 10,5 %.

7.1 Sukupuoli- ja ikäjakauma

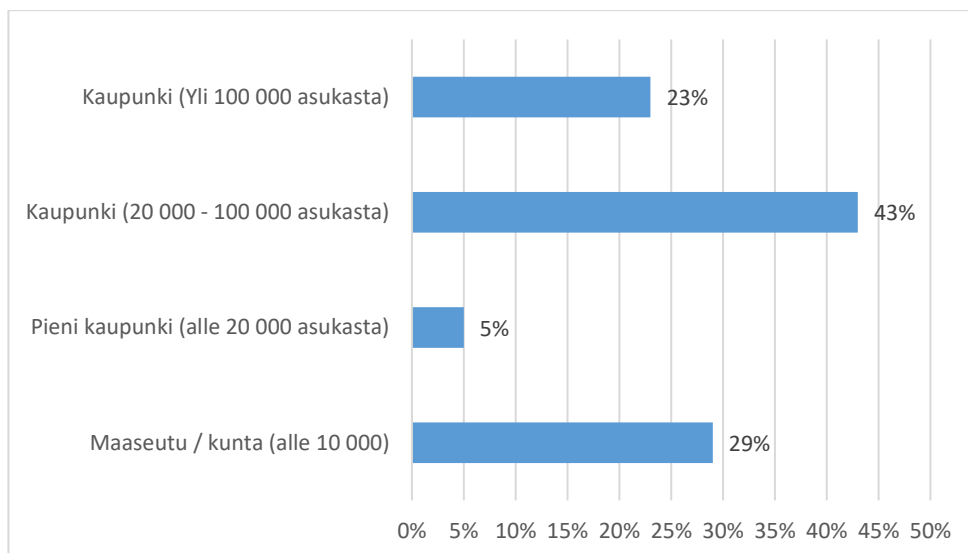
Kyselyyn vastanneista 68 % oli miehiä ja 32 % naisia. Vastanneista suurin joukko 43 %:n osuudella oli 50–65-vuotiaita, ja yli 66-vuotiaita vastaajia oli 41 %. Vastaajista 30–39-vuotiaita oli 14 % ja alle 30-vuotiaita 2 %. (kuvio 2.)

Kuvio 2. Vastanneiden metsänomistajien ikäjakauma. (n=213).

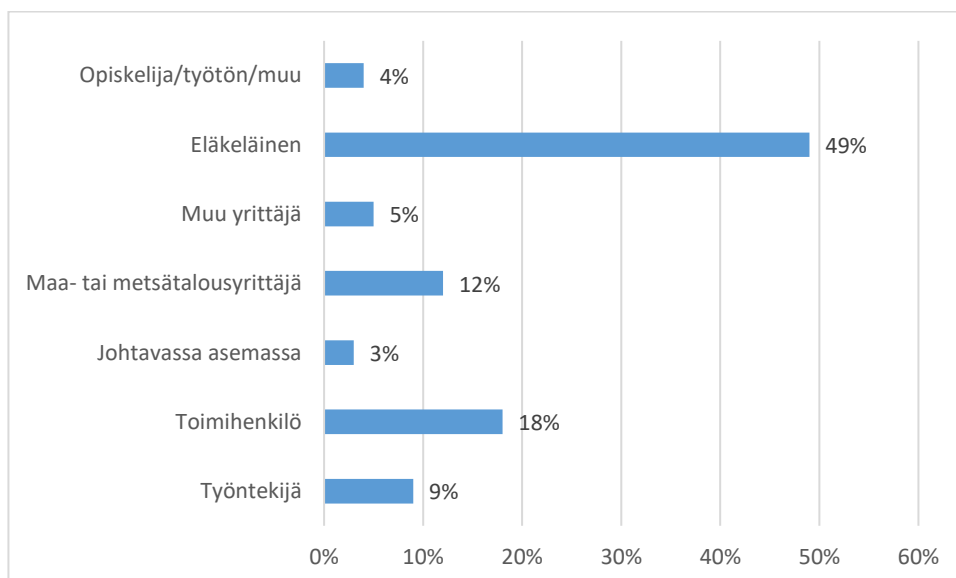
7.2 Asuinseutu ja ammattiasema

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 43 % asui kaupungissa, jossa on 20 000–100 000 asukasta ja 23 % asui yli 100 000 asukkaan kaupungissa. Alle 20 000 asukkaan pienessä kaupungissa ilmoitti asuvansa 5 % vastanneista sekä tätä pienemmässä alle 10 000 asukkaan kunnassa 29 % (kuvio 3).

Kuvio 3. Vastanneiden asuinpaikkajakauma (n=213).

Tämänhetkistä ammattiasemaa kysyttäessä noin puolet (49 %) metsänomistajista ilmoittivat olevansa eläkkeellä. Kyselyyn vastanneista 9 % oli työntekijöitä, 18 % toimihenkilöitä, 3 % johtavassa asemassa, 12 % toimivansa maa- tai metsätalousyrittäjänä, 5 % muuna yrittäjänä sekä 4 % opiskelijana, työttömänä tai muussa työtilanteessa (kuvio 4).

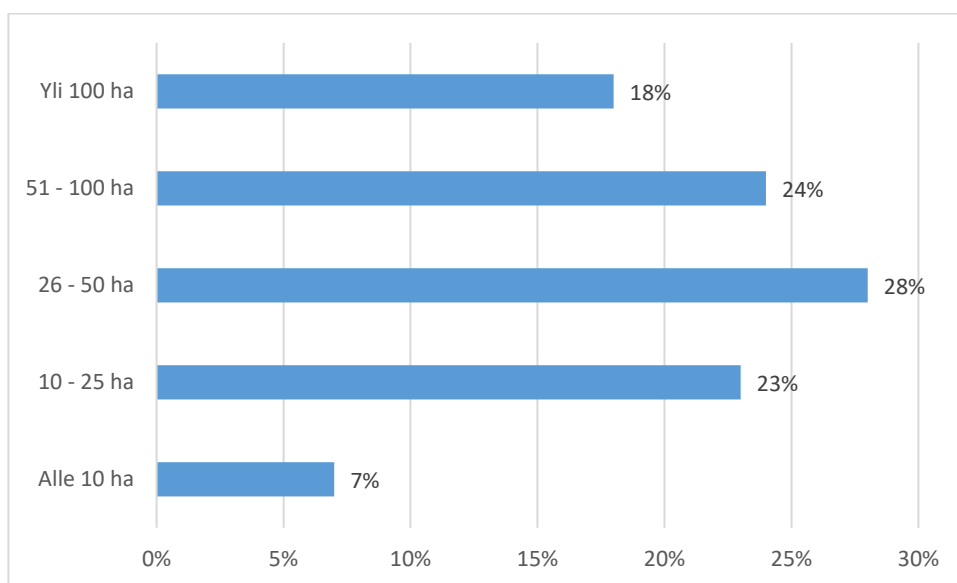

Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien ammattiasema (n=213).

7.3 Metsänomaisuuden määrä ja hankintatapa

Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien metsäpinta-alan määrä jakautui vastanneiden kesken melko tasaisesti eri suuruisiin metsäomaisuuksiin. Suurin 28 % osuus jakautui keskikokoisiin 26–50 ha metsäomaisuuksiin. 50–100 ha metsää omistavia oli 24 % ja yli 100 ha omistavia 18 %. Pienempiä 10–25 ha metsäomaisuuksien omistavia 23 % ja 7 % alle 10 ha aloja (kuvio 5).

Kysyttäessä metsäomaisuuden hankintatavasta 30 % tiloista oli hankittu ostona vapailta markkinoilta ja 36 % ostona vanhemmilta tai sukulaisilta. Lahjana tai perintönä metsäomaisuutta saaneita oli 57 %. Metsänomistajilla oli tässä kysymyksessä mahdollisuus vastata useampaan vaihtoehtoon, mikäli metsäomaisuutta oli hankittu monella eri tavalla.

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien tilakokojen jakauma (n=213).

7.4 Metsän merkitystaso

Metsänomistajilta tiedusteltiin metsän merkityksestä heille (taulukko 2). Vastanneista 60 % piti metsäomaisuuttaan melko tai erittäin tärkeänä tulonlähteenä itselleen. Vastaajista 49 % piti metsänsä luonto- ja virkistysarvoja erittäin tärkeänä

sekä 40 % melko tärkeänä. Vähemmän tai ei lainkaan tärkeänä vaihtoehdon vastasi 10 % metsänomistajista. Vastanneista 84 % koki metsiensä monimuotoisuuden joko melko tai erittäin tärkeäksi sekä 64 % arvotti riistanhoidon ja metsästyksen tärkeäksi tai melko tärkeäksi.

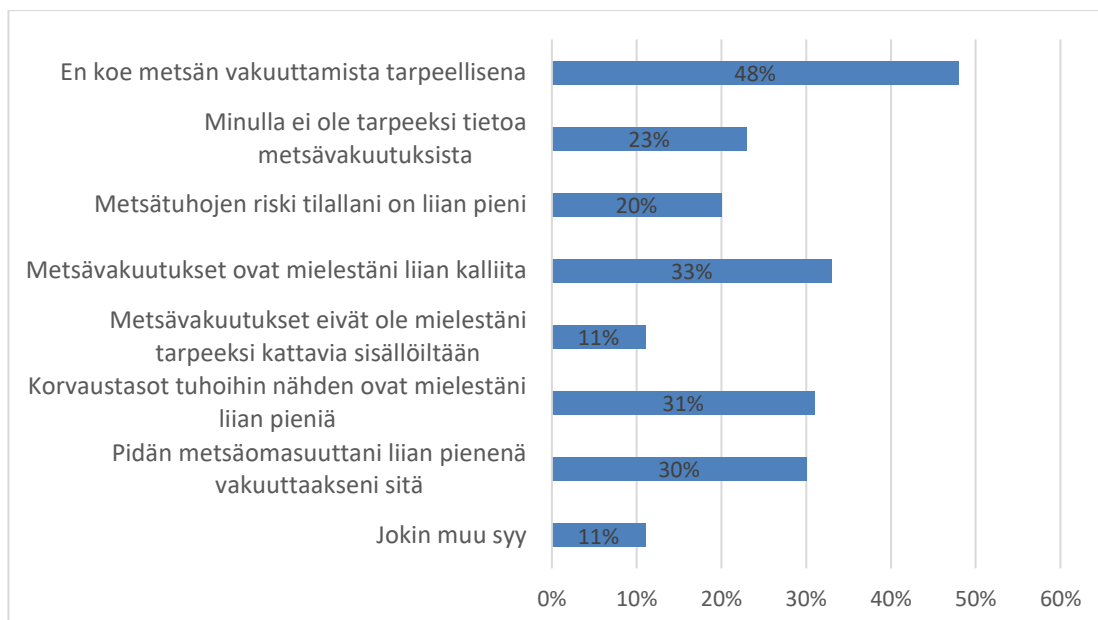
Taulukko 2. Metsien merkitys metsänomistajalle (n=213).

	Ei lainkaan tärkeänä (1)	Vähemmän tärkeänä (2)	Melko tärkeänä (3)	Erittäin tärkeänä (4)	Keskiarvo	Keskihajonta
Metsäomaisuus toimii minulle tärkeänä tulonlähteenä:	10 %	30 %	35 %	25 %	2,75	0,11
Pidän metsäni luonto- ja virkistysarvoja tärkeänä:	2 %	8 %	40 %	49 %	3,37	0,23
Pidän metsieni monimuotoisuutta tärkeänä:	2 %	14 %	45 %	39 %	3,22	0,20
Pidän riistanhoitoa ja metsästystä tärkeänä:	10 %	25 %	39 %	25 %	2,79	0,12

7.5 Metsävakuuttamisen taso ja vakuuttamisen esteet

Kyselyyn vastanneista 71 % oli vakuuttanut metsäomaisuutensa. Loput 29 %, jotka eivät olleet hankkineet metsävakuutusta, ohjattiin jatkokysymykseen, jossa tiedusteltiin mahdollisia vakuuttamisen esteitä. Kysymykseen vastaaja pystyi vastaamaan monivalintana. Kohdan ”En koe metsän vakuuttamista tarpeellisena” oli valinnut 48 %. Vastanneista 33 % valitsi kohdan ”Metsävakuutukset ovat mielestäni kalliita”. Myös metsäomaisuuden pieni määrä ja alhaiset korvaustasot tuhoihin nähden olivat yleisimpiä vastauksia vastaajien keskuudessa (kuviot 6).

Kuvio 6. Metsävakuutuksen ottamatta jättämisen syyt (n=68).

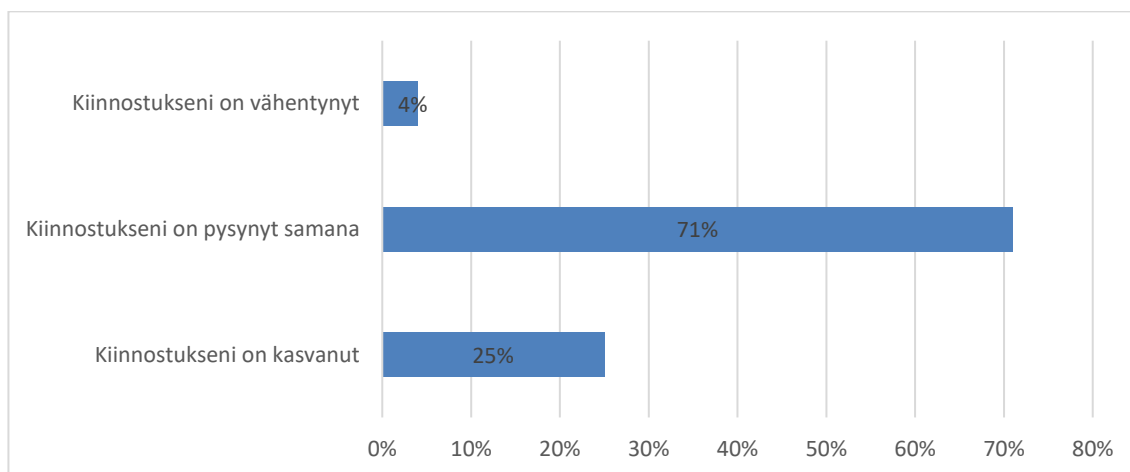
7.6 Suhtautuminen vakuuttamiseen

Metsänomistajista 89 % vastasi olevansa jokseenkin samaa mieltä tai samaa mieltä kysyttäessä tietämyksestä millaisiin tuhoihin metsävakuutuksella voi varautua. Noin 62 % vastanneista koki vertailemisen enemmän vaikeana kuin helpona. Vastaajista 77 % koki metsäomaisuuden vakuuttamisen yhtä tärkeäksi kuin muun omaisuuden vakuuttamisen ollen asiasta joko samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä. Kysyttäessä metsänomistajilta onko korvausasioiden hoito vakuutusyhtiöiden kanssa mielestäsi sujuvaa, vastaukset painottuivat jokseenkin samaa mieltä (47 %) ja jokseenkin eri mieltä (27 %) sarakkeisiin (taulukko 3).

Taulukko 3. Metsänomistajien mielipiteiden jakauma vakuutuksista (n=213).

	Eri mieltä (1)	Jokseenkin eri mieltä (2)	Jokseenkin samaa mieltä (3)	Samaa mieltä (4)	Keskiarvo	Keskihajonta
Tiedän millaisiin eri tuhoihin metsävakuutuksella voi varautua:	4 %	7 %	41 %	48 %	3,34	0,23
Metsävakuutuksen sisältöjen vertailu on minusta helppoa:	11 %	51 %	34 %	4 %	2,31	0,21
Koen metsäomaisuuden vakuuttamisen yhtä tärkeäksi kuin muun omaisuuden vakuuttamisen:	8 %	15 %	32 %	45 %	3,14	0,17
Korvausasioiden hoito vakuutusyhtiöiden kanssa on mielestäni sujuvaa:	7 %	27 %	47 %	18 %	2,77	0,17

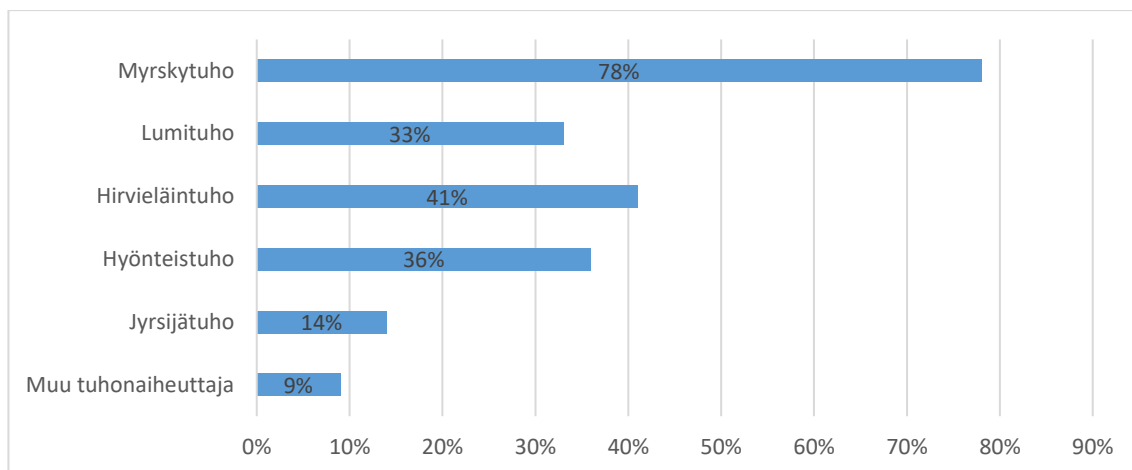
Metsänomistajilta kysyttiin, onko heidän kiinnostuksensa metsävakuuttamiseen muuttunut viimeisen 10 vuoden aikana. Vastaajista 71 % ilmoitti kiinnostuksen pysyneen samalla asteella. Kiinnostuksen kasvua oli tapahtunut 25 %:lla metsänomistajista. Loput 4 % vastasi mielenkiintonsa asiaa kohtaan vähentyneen (kuvio 7).

Kuvio 7. Metsänomistajien kiinnostuksen muutos metsävakuuttamista kohtaan (n=213).

7.7 Metsänomistajien metsätuhojen näkymät

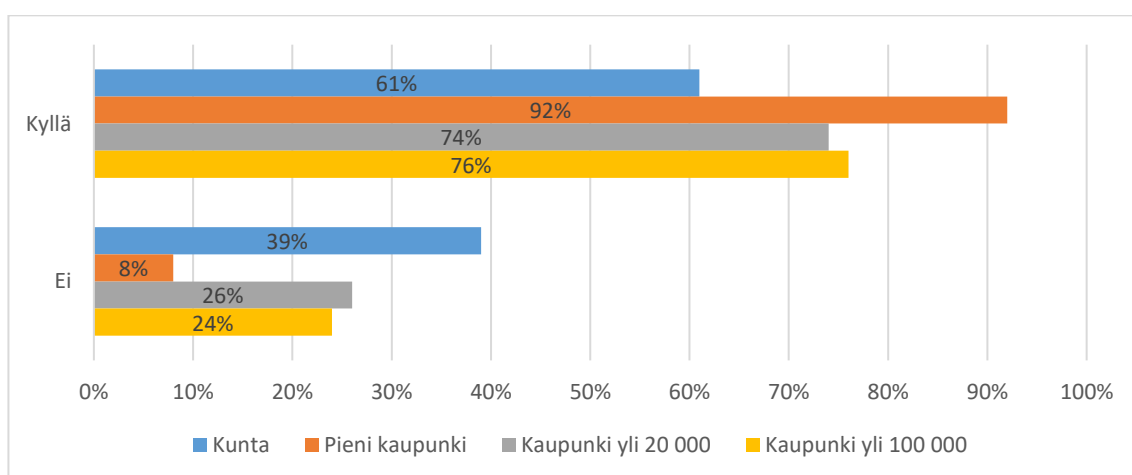
Kysymykseen, kokevatko metsänomistajat metsätuhojen riskin kasvavan tulevaisuudessa, 80 % vastasi kyllä, 14 % ei osannut sanoa ja 6 % vastasi kysymykseen ei. Metsänomistajien arvioidessa suurimpia metsätuhojen riskiä omalle metsäomaisuudelleen oli myrskytuho valittuna 78 %:lla vastaajista. Noin kolmasosa arvioi hirvieläin-, hyönteis-, ja lumituhojen olevan myrskytuhon jälkeen suurimpia riskitekijöitä metsilleen (kuvio 8). Kysyttäessä metsänomistajilta onko heidän metsätilallaan tapahtunut metsätuhon aiheuttamaa vahinkoa 64 % vastasi kyllä, 33 % vastasi, ettei tilalla ole sattunut metsätuhoja. Vastanneista 3 % ei osannut sanoa onko tilalla aiheutunut tuhoja.

Kuvio 8. Metsänomistajien riskiarvio suurimmista metsätuhojen aiheuttajista omalle metsätilalle (n=213).

7.8 Asuinseudun vaikutus vakuutusasteeseen

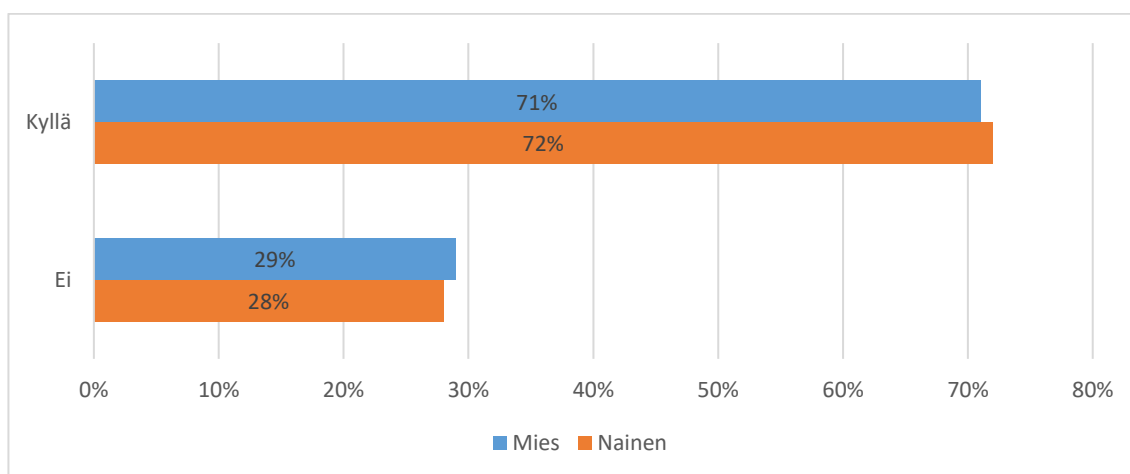
Ristiintaulukoidessa asuinseudun vaikutteita vakuutuksen ottaneiden määrään erottuu alle 10 000 asukkaan kunnat joukosta pienemmällä vakuutusmäärillä. Kunnissa ja maaseudulla on vakuutettuna 61 % metsäomaisuudesta, verraten kaupungeissa asuviin metsänomistajiin, joiden metsiä on vakuutettu korkeammalla prosenttiosuudella (kuvio 9). Khiin neliö -testin mukaan asuinseudulla ei ole merkitsevää riippuvuutta vakuutusasteeseen ($df=3$; $X^2(2)= 6,483$; $p=0,090$).

Kuvio 9. Metsänomistajien asuinpaikan vaikutus vakuutusasteeseen (n=213).

7.9 Sukupuolen vaikutus vakuutusasteeseen

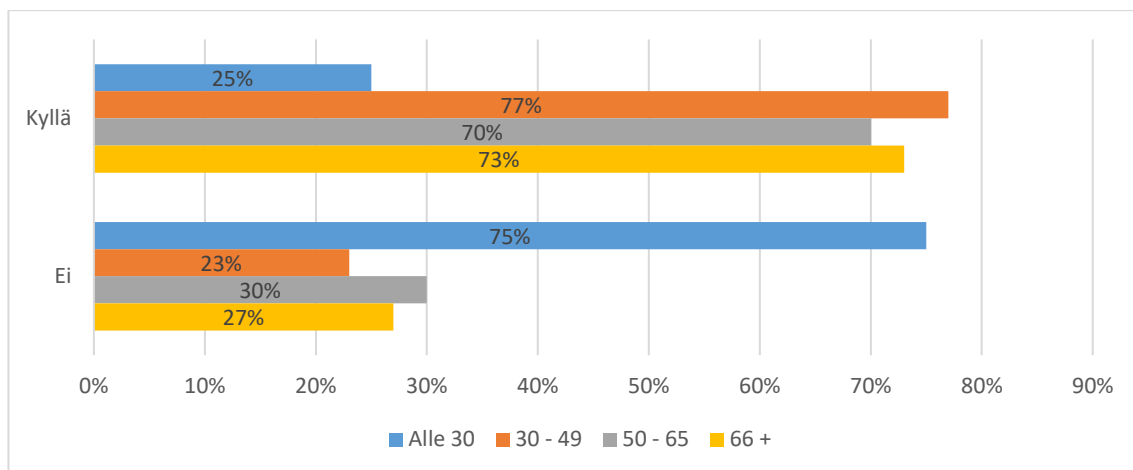
Ristiintaulukoidessa miesten ja naisten välisiä metsävakuuttamisen eroja ovat vakuuttamisen tasot sukupuolittain tasaiset (kuvio 10). Selkeitä eroja ei sukupuolten väleillä tulleista vastauksista ole missään vertailtavissa kysymyksissä. Myöskään khiin neliö -testillä tulkittaessa sukupuolella ei ollut merkitsevää riippuvuutta vakuutusasteeseen ($df=1$; $X^2(2)=0,024$; $p=0,877$).

Kuvio 10. Metsänomistajan sukupuolen vaikutus vakuutusasteeseen (n=213).

7.10 Ikäjakautuksen vaikutus vakuutusasteeseen

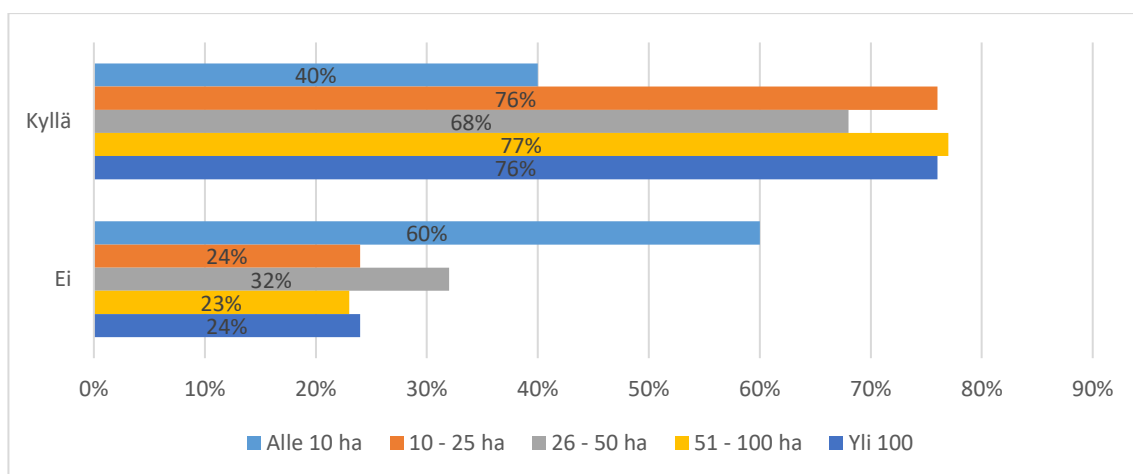
Ikäjakautuksen vaihtelulla ei ole huomattavia eroja vakuutusasteeseen, eikä huomattavia eroja ole muissakaan esitetyissä kysymyksissä. Alle 30-vuotiailla kyselyyn vastanneilla metsänomistajilla vakuuttamisen aste on vähällä tasolla. Vastauksissa on otettava huomioon vähäinen vastaajien määrä tässä ikäluokassa, joten saadut tulokset alle 30-vuotiaiden ikäryhmässä eivät ole täysin valideja otantamäärästä johtuen (kuvio 11).

Kuvio 11. Ikäjakautuksen vaikutus metsän vakuutusasteeseen (n=213).

7.11 Metsäomaisuuden määrän vaikutus vakuutusasteeseen

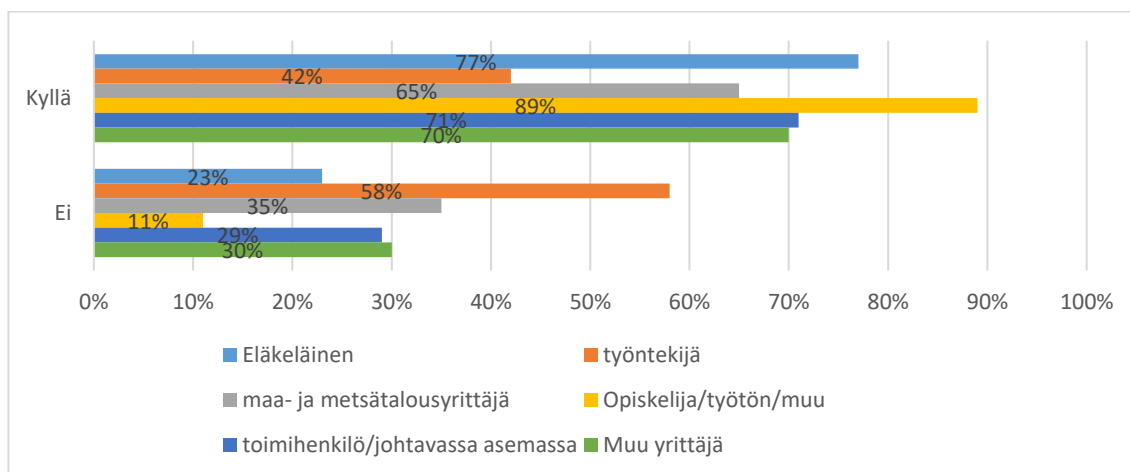
Ristiintaulukoidessa tilakoon vaikutteita vakuutusasteeseen, pienet alle 10 ha metsäkokonaisuudet eivät ole vakuutettu samalla tavalla kuin tästä suuremmat pinta-alat (kuvio 12). Pienistä metsätiloista oli vakuutettu 40 %, joka on huomattavasti alhaisempi kuin tästä isommilla aloilla. Khiin neliö -testin mukaan metsätilan koolla vakuuttamishalukkuuteen ei ole merkitsevää riippuvuutta ($df=4$; $X^2(2)= 9,242$; $p=0,055$).

Kuvio 12. Tilakoon vaikutus metsän vakuutusasteeseen (n=213).

7.12 Ammattiaseman vaikutus vakuutusasteeseen

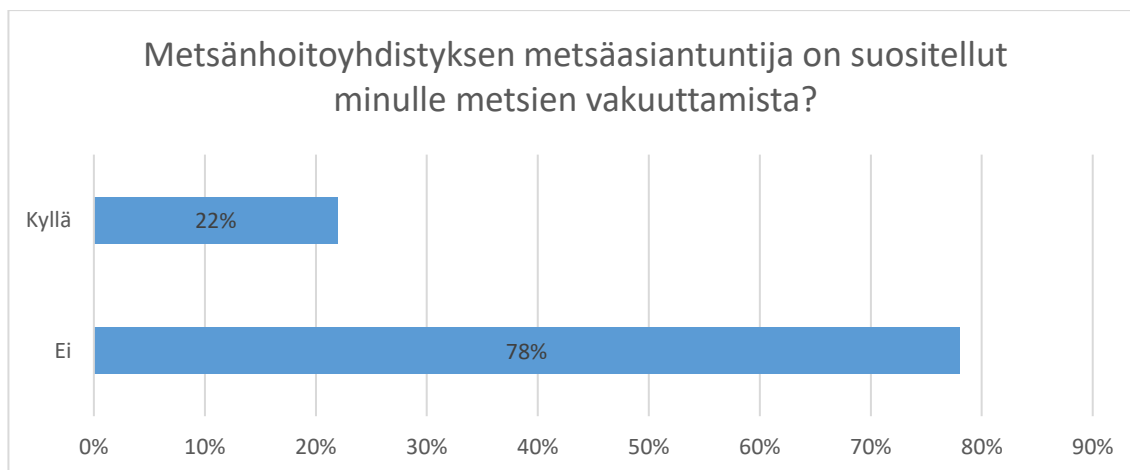
Ristiintaulukoidessa metsänomistajien ammattiasemien vaikutusta metsien vakuuttamiseen erottuu työntekijäksi itsensä ilmoittaneiden osuus vakuuttajien joukosta huomattavasti alhaisemmaksi (kuvio 13). Työntekijä ryhmästä 42 % on ilmoittanut omaavansa metsävakuutuksen, kun kaikkien ryhmien keskiarvoksi saatiin 71 %. Tuloksissa toimihenkilö ja johtavassa asemassa ryhmät ovat yhdistetty samaan kategoriaan, nämä olivat kyselyssä erillisinä vaihtoehtoina. Khiin neliö -testin mukaan ammattiasemalla ei ole merkitsevää riippuvuutta vakuutusasteeseen ($df=6$; $X^2(2)= 11,855$; $p=0,065$).

Kuvio 13. Ammattiasemien vaikutus metsäomaisuuden vakuutusasteeseen.

7.13 Vakuutusten esilletuonti metsänomistajille

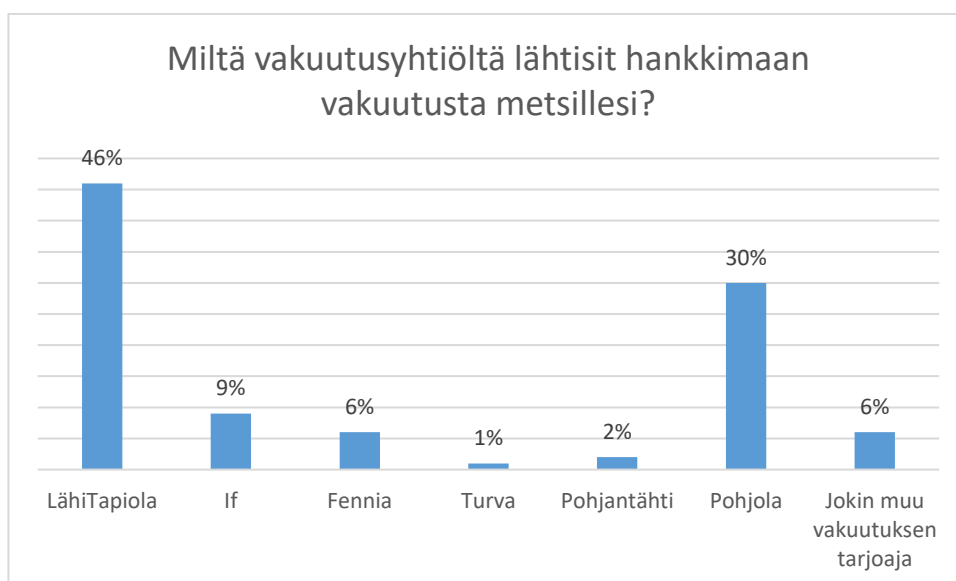
Kyselyssä tiedusteltiin metsänomistajilta, missä määrin Metsänhoitoyhdistyksen metsäasiantuntijat ovat suositelleet heille metsän vakuuttamista. Vastanneista metsänomistajista 22 % oli saanut suosituksen metsäasiantuntijaltaan vakuutukseen metsäomaisuuttaan (kuvio 14).

Kuvio 14. Metsänomistajien saamat metsäomaisuuden vakuuttamisen suositte-
lumäärät Metsänhoitoyhdistyksen asiantuntijoilta (n=213).

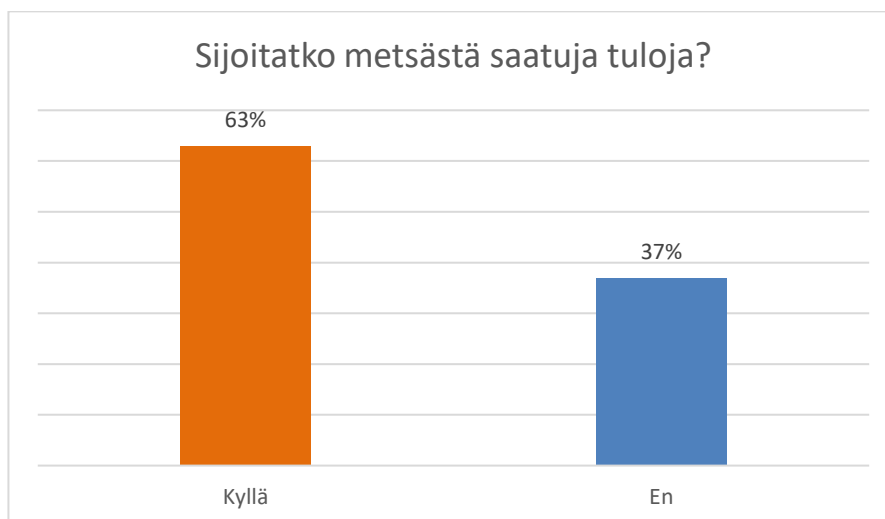
7.14 Mieliwidekysymykset

Kyselyssä selvitettiin mistä metsänomistajat lähtisivät hankkimaan vakuutusta omille metsilleen. Lähes puolet vastaajista eli 46 % valitsi vaihtoehtoista LähiTapiolan ja seuraavana tuli Pohjola 30 % osuudella (kuvio 15).

Kuvio 15. Metsänomistajien kiinnostus eri vakuutuksen tarjoajia kohtaan
(n=213).

Kysyttäessä metsistä saatujen tulojen sijoittamisesta, 63 % vastaajista kertoi sijoittavansa metsistään saamia tuloja (kuvio 16). Tämän lisäksi selvitettiin metsänomistajien tietämystä LähiTapiolan varainhoito- ja sijoituspalveluista. Vastaajista 71 % kertoi tietävänsä, että LähiTapiolalla on perinteisen vakuutuspalveluiden lisäksi myös tarjolla varainhoito- ja sijoitustoimintaa (kuvio 17).

Kuvio 16. Sijoitatko metsästä saatuja tuloja (n=213)?

Kuvio 17. Metsänomistajien tietämys LähiTapiolan varainhoito- ja sijoituspalveluista (n=213).

8 Tulosten tarkastelu

8.1 Taustakysymykset

Vakuutuskyselystä saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että kyselyn vastaajajoukko vastasi keskimääräisesti suomalaista metsänomistajakuntaa. Ikärakenne vastaajissa painottui 50–65-vuotiaiden 43 % ja yli 66-vuotiaiden 41 % joukkoon voimakkaasti. Tuloksia verratessa Hännisen ym. (2011, 25) Suomalainen metsänomistaja 2010-tutkimukseen 55–64-vuotiaita vastanneista oli 32 % ja 65–74-vuotiaita oli 24 %.

Eläkeläiset muodostivat tutkimuksessa suurimman metsänomistajajoukon, joita vastanneista oli 49 %, kun taas maa- tai metsätalousyrittäjiä vastaajista oli 12 %. Hännisen ym. (2011, 17–18) eläkeläisten osuus vastaajista oli 45 % ja maa- tai metsätalousyrittäjien osuus 16 %. Sukupuolijakauma tutkimuksessa oli 68 % miehiä ja 32 % naisia. Verrattaessa Hänninen ym. (2011, 22–24) tutkimukseen vastaavat tulokset olivat 75 % miehiä ja 25 % naisia.

Asuinseutua selvitettäessä suurin osa vastaajista (43 %) kertoi asuvansa kaupungissa (20 000–100 000 asukasta). Maaseudulla asuvia oli vastaajista toiseksi eniten (29 %). Hännisen ym. (2011, 23) tutkimuksessa vastaajista 55 % kertoi asuvansa maaseudulla ja kaupungissa (yli 20 000 asukasta) 26 %.

Vastanneiden tilakoot jakoutuivat tasaisesti. Eniten metsäomaisuutta vastanneilla metsänomistajilla oli 26–50 ha (28 %) vastaajista, mikä asettuu keskimääräisen suomalaisen metsätilakoon kanssa samaan luokkaan. Tätä pienemmät ja suuremmat hehtaarimäärät tilojen koossa jakoutuivat tasaisesti, kun 10–25 ha metsämaata omisti 23 % vastaajista ja 24 % vastaajista omisti 51–100 ha. Hännisen ym. (2011, 32–33) tutkimuksessa 32 % vastaajista ilmoitti omistavansa 20–49,9 ha metsää ja 26 % 10–19,9 ha.

8.2 Tulosten johtopäätökset

Kyselystä saatujen tulosten perusteella vastanneet metsänomistajat ovat vakuutaneet metsänsä hyvin. Vastanneiden metsistä 71 % oli vakuutettu, joka on huomattavasti korkeammalla tasolla kuin Metsälehden (2018) kertoma 50 %. Eroa saatujen tulosten välillä voi syntyä tulosten keruutavan takia. Metsälehden saaman vakuutusasteen tulosten keruutapa ei lähteestä ilmene. Vaikutteena kyselystä saatuun suurempaan vakuutusasteen määrään voi olla syynä, että kyselyyn vastanneet metsänomistajat saattoivat olla lähtökohtaisesti enemmän kiinnostuneita metsän vakuutusasioista ja täten myös lähtivät innokkaammin vastaamaan metsävakuutuksia koskevaan kyselyyn.

Ristiintaulukoimalla eri ryhmien vakuutusasteita pyrittiin löytämään mahdollisia eroavuuksia eri ryhmien väleiltä, ja joilla saattaisi olla vaikutusta vakuutusasteisiin. Vertailtaessa saatuja tuloksia ei ollut havaittavissa suuria eroja eri ryhmien väleillä vakuutusasteiden heilahtelussa. Huomattavimmat ryhmät erottuivat matalammilla vakuutusasteilla verraten muihin verrokkeihin. Näihin kuuluivat pienemmillä paikkakunnilla asuvat metsänomistajat (vakuutusaste 61 %), pienemmät tilakokonaisuudet (40 %), sekä vertailtaessa metsänomistajien ammattiasemia erottui työntekijät ryhmä muita pienemmällä vakuutusasteella (42 %). Metsänomistajien sukupuolella ja ikäjakaumalla ei vastausten perusteella ilmennyt huomattavia eroavaisuuksia mielipiteillä tai vakuutuskäyttäytymisessä.

Kyselyn perusteella metsänomistajien yleinen kiinnostus metsäomaisuuden vakuuttamista kohtaan on ollut kasvussa viimeisen vuosikymmenen aikana (kuvio 7). Huomattavan vahva mielipide metsänomistajien keskuudessa on, että tulevaisuuden metsätuhoriskit tulevat kasvamaan. Vastanneista 80 % koki tuhomäärien kasvavan. Ristiintaulukoidessa samaa kysymystä vastaajien tilakokojakauman kanssa ilmeni, että mitä suurempi metsätila metsänomistajalla on omistuksessaan kokevat he tulevaisuuden metsätuhoriskin suurempana verraten pienempien tilojen omistajiin. Yli 100 ha metsää omistavista 92 % oli samaa mieltä, että tuhojen määrä tulevaisuudessa tulee lisääntymään, kun alle 10 ha metsää omistavista koki samoin vain 60 % vastaajista.

Suurimmaksi metsätuhon aiheuttajaksi metsänomistajat arvioivat myrskytuhon, joka erottui selkeästi muista tuhonaiheuttajista (kuvio 8). Monivalintana olleessa kysymyksessä 78 % oli valinnut tämän kysyttäessä mitä tuhoja metsänomistajat arvioivat suurimpana riskinä omalle metsäomaisuudelleen. Hirvieläintuhoa pidettiin toiseksi suurimpana tuhoriskinä 41 %. Hyönteistuhon 36 % ja lumituho 33 % tulivat näiden jälkeen noin kolmanneksen osuuksilla.

Kyselyn kysymyksessä 7. arvoettiin metsänomistajien mielipiteitä metsiensä merkityksestä heille. Vastanneet metsänomistajat pitivät metsiensä luonto- ja virkistysarvoja suuressa arvossa. Vastanneista yhteensä 89 % piti näitä asioita joko melko- tai erittäin tärkeänä (taulukko 2). Myös omien metsien monimuotoisuus arvoettiin korkealle. Metsänomistajista 39 % koki monimuotoisuuden metsissään erittäin tärkeäksi ja 45 % melko tärkeäksi.

Kun tiedusteltiin metsänomistajien mielipiteitä vakuutuksiin liittyen niin ilmeni, että suurin osa 62 % metsänomistajista piti metsävakuutusten vertailua enemmän vaikeana kuin helppona (taulukko 3). Noin kolmasosa vastaajista kokee myös, ettei korvausasioiden hoito ole vakuutusyhtiöiden kanssa sujuvaa. Nämä asiat tukevat Finanssialan keskusliiton vakuutustutkimusta, jossa ilmeni, että vakuutusten ominaisuuksien vertailu koetaan hankalana asiana ja ihmiset kokevat skeptisyyttä korvausasioiden hoidossa. (Finanssialan keskusliitto 2018.)

Metsänomistajat, joilla ei ollut metsävakuutusta ohjattiin jatkokysymykseen, jossa tiedusteltiin syitä miksi metsäomaisuutta ei ollut vakuutettu (kuvio 6). Syyt vakuuttamattomuudelle olivat jakautuneet monipuolisesti. Noin puolet eli 48 % oli valinnut yhdeksi vaihtoehdoksi syyn, ettei koe metsän vakuuttamista tarpeellisenä. Kolmanneksen mielestä metsävakuutuksia pidettiin liian hintavina. Vastaajista 31 % piti korvaustasoja liian alhaisina, joka vaikuttaa vakuutuksen ottamattomuuteen sekä 30 % oli valinnut, että heidän metsäomaisuutensa on liian pientä, että lähtisi vakuuttamaan tätä. Lähes neljännes metsänomistajista 23 % ilmoitti, ettei heillä ole tarpeeksi tietoa metsävakuutuksista.

Vakuutusyhtiöitä koskevissa vertailukysymyksessä LähiTapiola oli metsänomistajien mielestä suosituin vakuutusyhtiö, jolta he lähtisivät hankkimaan vakuutusta

metsilleen. Vastanneista 46 % valitsi yhtiön ensisijaisena annetuista vaihtoehtoista. Toiseksi suosituimpana vakuutusten tarjoajana tuli Pohjola 30 % osuudella. Näiden kahden yhtiön jälkeen prosenttiosuudet jakautuivat tasaisemmin loppujen vaihtoehtojen kesken. Kysymyksen tuloksiin voi olla vaikutusta kyselyn kohderyhmällä, sillä Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon jäsenet saavat jäsenetuna etuuksia LähiTapiola Savo-Karjalan tarjoamiin vakuutuksiin. Tästä voidaankin päätellä, että eroja tuloksiin voisi syntyä, mikäli kohderyhmä olisi eri.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön toteutus onnistui suunnitellusti. Työn tekovaiheissa pysyttiin aikataulussa, lukuun ottamatta pieniä teknisiä ongelmia, joita ilmeni työhön kuuluvan kyselyn lähetyksessä metsänomistajille. Tämä viivästytti hieman tuloksien saantia. Haastetta työn teoriavaiheessa loi melko suppea lähdekirjallisuus metsävaikuttamisesta. Yhteistyö toimeksiantajien sekä oppilaitoksen kanssa sujui hyvin. Työssä oleellisena osana oli luoda metsänomistajille suunnattu kyselylomake, jolla pystyttäisiin selvittämään asetetut tutkimusongelmat. Kyselyä laadittiin yhteistyössä toimeksiantajien kanssa, ja rakentavaa apua saatiin myös oppilaitoksen työtä ohjaavalta opettajalta. Kyselylomakkeesta saatiin tavoitellun mukainen. Kyselyyn saatiin odotusten mukainen vastaajamäärä, josta on kiittäminen Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon jäseniä.

9.1 Luotettavuus ja eettisyys

Määrällisessä tutkimuksessa tulee tarkastella tutkimuksen kokonaisluotettavuutta, jonka muodostavat tutkimuksen reliaabelius ja validius. Kokonaisluotettavuuden asteeksi tulee hyvä, kun otos edustaa perusjoukkoa sekä satunnaisvirheiden määrä on minimoitu. Määrällisen tutkimuksen tekijän tulee toteuttaa tutkimus tieteelliselle tutkimukselle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Tutkimuksen suunnittelu ja toteutus sekä saatujen tulosten pätevyys tulee arvioida. Määrällisen tutkimuksen teossa ei yleensä voi välttyä virheiltä, joten sattuneet

ongelmat on tuotava ilmi ja arvioitava niiden vaikutusta saatuihin tuloksiin. (Vilkkä 2007, 152–154.)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävä sekä tutkimuksesta saadut tulokset luotettavia, vain mikäli se on tehty hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Lähtökohtia hyvälle tieteelliselle käytännölle tukee toimintatapojen rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus eri tutkimuksen vaiheissa. Tutkijat kunnioittavat toisten tutkijoiden työtä viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisesti. Tutkimuksen toteutus ja suunnittelu raportoidaan sekä tietoaineistot tallennetaan tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Myös tutkimuksen suorittamisen kannalta merkittävät sidonnaisuudet ja rahoituslähteet ilmoitetaan, jotka raportoidaan tutkimuksen tuloksia julkaistessa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen kykyä antaa ei sattumanvaraisia tuloksia, eli reliabiliteetti arvioi tulosten pysyvyyttä mittauksesta toiseen. Kysymyksessä on tutkimuksen toistettavuus. Mikäli tutkimus on tarkka sekä luotettava, saadaan vastaavasti toistetussa mittauksessa sama tulos, riippumatta tutkimuksen tekijästä. Reliabiliteetissa tarkastelun pääasiana on tutkimuksen tarkkuus, eli siihen ei sisälly satunnaisvirheitä. Tutkimuksen reliabiliteettia tarkastellaan tutkimuksen aikana ja siihen liittyviä asioita voidaan ottaa huomioon myös tutkimuksen jälkeen. Arvioidessa määrällisen tutkimuksen reliabiliteettia, tarkastellaan vastausprosenttia, otoskokoa, laatua, mittausvirheitä, sekä kuinka huolellisesti havaintoyksikköjen kaikkia muuttujia koskevat tiedot on syötetty. (Vilkkä 2007, 149–150.)

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan kykyä mitata niitä asioita, joita tutkimuksessa on ollut tarkoituksena mitata. Tällä arvioidaan, kuinka tutkija on onnistunut tuomaan teoreettiset käsitteet arkikielelle, eli siirtämään tutkimuksessa käytetyn teorian ja ajatuskokonaisuuden kyselylomakkeeseen. Validiteetin taso on hyvä, mikäli tutkija ei ole joutunut käsitteiden tasolla harhaan ja systemaattiset virheet on vältetty. Validiteetin onnistumisen mittausta konkreettisesti tarkasteltaessa huomioidaan kyselyyn valitun asteikon toimivuutta, kuinka kysymysten muotoilu on onnistunut ja millaisia epätarkkuuksia mittariin sisältyy. (Vilkkä 2007, 150.)

9.2 Jatkotutkimus ja kehitysideat

Tehdyn tutkimuksen tuloksista toimeksiantajat saivat relevanttia tietoa metsänomistajien suhtautumisesta metsävakuuttamiseen, sekä kuinka eri tekijät voivat vaikuttaa metsänvakuuttamisen halukkuuteen. Vakuutusyhtiö LähiTapiola Savo-Karjalalle saatiin samalla selvitettyä asiakkaiden tyytyväisyystasoa heidän tarjoamista palveluista sekä rakentavia palautteita ja millaista tukea metsänomistajat kaipaisivat vakuutusyhtiöltä. Samalla pystyttiin selvittämään vallitsevia kilpailuasetelmia vakuutusyhtiöiden kesken.

Jatkotutkimus mahdollisuuksia vastaavanlaisen kyselyn toteutukseen on mahdollista tehdä. Rakennettua kyselypohjaa pystyy käyttämään ja kehittämään samankaltaisissa tutkimuksissa. Esimerkiksi eri maakunnassa suoritettu vastaava tutkimus voisi antaa lisää tietoa, ja pystyttäisiin vertailemaan mahdollisia alueellisia eroja. Tulevaisuudessa pystytään myös tekemään vastaava tutkimus, jolla päästään peilaamaan kehitystä edellisiin tuloksiin.

LähiTapiolan suunnalle jatkotutkimus mahdollisuuksina olisi ainakin selvittää metsänomistajien tietämystä, kiinnostusta ja halukkuutta varainhoito- ja sijoituspalveluihin liittyen. Tässä opinnäytetyössä niitä käsiteltiin pintapuolisesti, koska työssä pyrittiin keskittymään ainoastaan metsävakuuttamiseen.

Lähteet

- Etelä-Savo ennakoi. 2019. Biotalous. <https://esavoennakoi.fi/biotalous>. 16.1.2020.
- Finanssialan keskusliitto. 2009. Vakuutus Suomessa. https://www.finanssiala.fi/materiaalit/Vakuutus_Suomessa.pdf#search=vakuutustutkimus%202009. 22.1.2020.
- Finanssialan keskusliitto. 2018. Vakuutustutkimus 2018. <https://www.finanssiala.fi/materiaalipankki/tutkimukset/Sivut/default.aspx>. 22.1.2020.
- Heikkilä, A. 2019. Metsäohjelman seuranta. Metsäkeskus. <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/amo-seuranta-etela-savo.pdf>. 16.1.2020.
- Hänninen, H., Karppinen, H. & Leppänen, J. 2011. Suomalainen metsänomistaja 2010. Metlan työraportteja 208. Metsäntutkimuslaitos.
- Koskenniemi, T. 2003. Metsäkirjani: Metsänomistajan opas. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Laki metsänhoitoyhdistyksistä 1090/2013.
- Linna, M. 2012. Metsänomistajan rahakirja. Helsinki: Metsäkustannus.
- Luonnonvarakeskus. Hirvieläintuhot. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsatuhot/hirvielaintuhot/>. 21.1.2020.
- Luonnonvarakeskus. Myyrätuhot. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsatuhot/myyratuhot/>. 21.1.2020.
- Luonnonvarakeskus. 2016. Metsänomistus. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsanomistus/>. 15.1.2020.
- Luonnonvarakeskus. 2000. MetINFO - Metsien terveys. http://www.metla.fi/metinfo/metsienterveys/lajit_kansi/ratara-n.htm. 20.1.2020.
- Luonnonvarakeskus. 2016. Lumi- ja tykkytuhot. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsatuhot/lumi-ja-tykkytuhot/>. 21.1.2020.
- LähiTapiola. 2019. Ilmaston lämpeneminen lisää metsätuhoja. <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1509560226907>.
- LähiTapiola. 2019. Metsävakuutus tuoteseloste. <http://public.egate.fi/lahitapiola/lahitapiola.fi/tiedostot/198649/>. 21.1.2020.
- LähiTapiola. 2020. Pidä metsästäsi huolta. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/vakuutukset-ja-elake/metsavakuutus>. 5.2.2020.
- Metsälehti. 2018. Puolet metsistä on vakuutettu. <https://www.metsalehti.fi/artikkelit/puolet-metsista-vakuutettu/>. 21.1.2020.
- Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo. 2020. Yhdistyksen esittely. Metsänomistajat Etelä-Savo. <https://www.mhy.fi/etela-savo/esittely>. 13.1.2020.
- Nevalainen, S. & Pouttu, A. (toim.) 2017. Metsätuhot vuonna 2016. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 50/2017. Luonnonvarakeskus. Helsinki.
- Nummenmaa, L., Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2014. Tilastollisten menetelmien perusteet. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Rantala S. 2018. Uuden metsänomistajan kirja. Helsinki: Metsäkustannus
- Ripatti P. 1996. Yksityismetsänomistuksen rakenne vuonna 2020. Metsäntutkimuslaitos Suomen metsätieteellinen seura.

- Salo, H. 2016. Myrskyt ja muut luonnonilmiövahingot. FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. <https://www.fine.fi/media/julkaisut-2016/myrskyt-ja-muut-luonnonilmiovahingot.pdf>. 22.1.2020.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.
- Vainikka, P. 2016. Etelä-Savon metsäohjelma 2016–2020. Metsäkeskus.
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa – Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Liitteet

Saatekirje metsänomistajille

Arvoisa Etelä-Savon alueen metsänomistaja,

Olemme kolmannen vuoden metsätalousinsinööriopiskelijoita Karelia-ammattikorkeakoulusta. Teemme opintoihin kuuluvaa opinnäytetyötä liittyen metsänomistajien metsävakuuttamiseen. Tutkimuksen toimeksiantajana toimii Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savo sekä yhteistyössä LähiTapiola Savo-Karjala.

Tarkoituksenamme on tutkia yksityismetsänomistajien suhtautumista ja halukkuutta metsävakuuttamiseen, kartoittaa vakuuttamisen esteitä sekä kuinka palveluita voidaan jatkossa kehittää.

Kyselyn pääsette täyttämään nimettömänä ja vastaukset tullaan käsittelemään nimettöminä ehdottoman luottamuksellisina. Tulokset tullaan julkaisemaan kokonaistuloksina, eikä yksittäisen vastaajan tiedot paljastu tuloksista.

Kyselyn pääsee täyttämään viestin oheisesta linkistä. Kyselyyn vastattuanne vastaukset kirjautuvat suoraan opiskelijoille ilman välikäsiä.

Metsänhoitoyhdistys Etelä-Savon puolesta työn yhteyshenkilönä toimii asiakkuuspäällikkö Vesa Väänänen. Opinnäytetyön ohjaavana opettajana Karelia-ammattikorkeakoulusta toimii lehtori Jyry Eronen.

Kiitämme etukäteen vastauksistanne!

Terveisin,

Jussi Simonen & Tomi Räsänen

jussi.simonen@edu.karelia.fi,
tomi.rasanen@edu.karelia.fi

Kysely metsänomistajille

1. Sukupuoli:

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

2. Ikä:

- ☐ Alle 30
- ☐ 31–49
- ☐ 50–65
- ☐ yli 66

3. Asuinseutu:

- ☐ Maaseutu
- ☐ Taajama tai pieni kaupunki (alle 20 000 asukasta)
- ☐ Kaupunki (20 000–100 000 asukasta)
- ☐ Kaupunki (yli 100 000 asukasta)

4. Ammattiasema:

- ☐ Työntekijä
- ☐ Toimihenkilö
- ☐ Johtavassa asemassa
- ☐ Maa- tai metsätalousyrittäjä
- ☐ Muu yrittäjä
- ☐ Eläkeläinen
- ☐ Opiskelija/työtön/muu

5. Metsätilojenne koko yhteensä:

- ☐ Alle 10 ha
- ☐ 10–25 ha
- ☐ 26–50 ha
- ☐ 51–100 ha
- ☐ Yli 100 ha

6. Kuinka metsätila(t) on tullut haltuunne?

- ☐ Ostona vapailta markkinoilta
- ☐ Ostona vanhemmilta/sukulaisilta
- ☐ Lahjana tai perintönä

7. Metsieni merkitys minulle:

(1=Ei lainkaan tärkeänä, 2=Vähemmän tärkeänä, 3=Melko tärkeänä, 4=Erittäin tärkeänä)

	1	2	3	4
Metsäomaisuus toimii minulle tärkeänä tulonlähteenä:	☐	☐	☐	☐
Pidän metsäni luonto- ja virkistysarvoja tärkeänä:	☐	☐	☐	☐
Pidän metsieni monimuotoisuutta tärkeänä:	☐	☐	☐	☐
Pidän riistanhoitoa ja metsästystä tärkeänä:	☐	☐	☐	☐

8. Metsävakuuttaminen:

(1=Eri mieltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=Jokseenkin samaa mieltä, 4=Samaa mieltä)

	1	2	3	4
Tiedän millaisiin tuhoihin metsävakuutuksella voi varautua:	☐	☐	☐	☐
Metsävakuutusten sisältöjen vertailu on minusta helppoa:	☐	☐	☐	☐
Koen metsäomaisuuden vakuuttamisen yhtä tärkeäksi kuin muun omaisuuden vakuuttamisen:	☐	☐	☐	☐
Korvausasioiden hoito vakuutusyhtiöiden kanssa on mielestäni sujuvaa:	☐	☐	☐	☐

9. Onko metsätilallanne tapahtunut metsätuhon aiheuttamaa taloudellista tappiota?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

10. Minkä alla luetelluista metsätuhoista koet suurimpana riskinä omalle metsätilallesi? (Valitse yksi tai useampi)

- ☐ Myrskytuho
- ☐ Lumentuho
- ☐ Hirvieläintuho
- ☐ Hyönteistuho
- ☐ Jyrsijätuho
- ☐ Muu tuhonaiheuttaja

11. Metsänhoitoyhdistyksen metsäasiantuntija on suositellut minulle metsien vakuuttamista?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

12. Onko metsätilanne vakuutettu? (Jos vastasit kyllä, ohita seuraava kysymys)

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

13. Syynä ettei metsäomaisuuttani ole vakuutettu on (Valitse yksi tai useampi)

- ☐ En koe metsän vakuuttamista tarpeelliseksi
- ☐ Minulla ei ole tarpeeksi tietoa metsävakuutuksista
- ☐ Metsätuhojen riski tilallani on liian pieni
- ☐ Metsävakuutukset ovat mielestäni liian kalliita
- ☐ Metsävakuutukset eivät ole mielestäni tarpeeksi kattavia sisällöltään
- ☐ Korvaustasot tuhoihin nähden ovat mielestäni liian pieniä
- ☐ Pidän metsäomaisuuttani liian pienenä vakuuttaakseni sitä
- ☐ Jokin muu syy

14. Koetko metsätuhojen riskin kasvavan tulevaisuudessa?

- ☐ Kyllä
- ☐ En
- ☐ En osaa sanoa

15. Onko kiinnostuksesi metsäomaisuuden vakuuttamiseen muuttunut viimeisen 10 vuoden aikana?

- ☐ Kiinnostukseni on vähentynyt
- ☐ Kiinnostukseni on pysynyt samana
- ☐ Kiinnostukseni on kasvanut

16. Miltä vakuutusyhtiöltä lähtisit hankkimaan vakuutusta metsillesi?

- ☐ LähiTapiola
- ☐ If
- ☐ Fennia
- ☐ Turva
- ☐ Pohjantähti
- ☐ Pohjola
- ☐ Jokin muu vakuutusten tarjoaja

17. Sijoitatko metsästä saatuja tuloja?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

18. Tiedätkö, että LähiTapiolalla on varainhoito ja sijoituspalveluja?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

19. Oletko LähiTapiolan asiakas?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

20. Oletko tyytyväinen LähiTapiolalta saatuihin palveluihin?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

21. Minkälaista tukea kaipaisit LähiTapiolalta vakuutus/sijoitus asioissa?

Vapaa sana vastaus...